

BULETINUL CASA ROMÂNĂ

IUNIE 1983

FRONT COVER DESIGN: Viorel Radu	1
EDITORIAL: Controversa Politică a Armelor Nucleare(IS)	3
Muma Lui Mihai, D. Bolintineanu	11
Credinți Memuritoare, I. I. Stoican	12
Moartea Prințului Cet, Mircea Streinul.....	13
Ghiocel, Radu Budișteanu	14
Mihuț Viorica, Eugenia Adams Mureșanu	15
Fuit Olim & Târzia Ploaie în Noapte, T.G. Zuca.....	20
Pământul Nostru, Toader Ioraș	21
Muntele Purificării, Ovidiu Vuia	29
Deșertăciune, Radu Gyr	30
Fragment, Margaret Dr. Mester	31
Creerl Omenesc, O Mașină Perfectă	35
Cugetări, Dr. Ion Scurtu	36
Primăvara, Ion Pillat	37
Primăvara rurală, Ion Minulescu	38
Cîntec de primăvară, Șt. O. Iosif	39
Interviul Nostru, Vasile Versavia	40
CĂRȚI: A.D. Bugariu.....	43
CARNET, Nicolae Novac	45
Pentru Gospodine	50
ENGLISH SECTION: "Cobzarul, tr. G.C. Mureșanu	52
The Tear of the owl & Viewpoint, Vasile Versavia...	53
George Cosbuc, Nicolae Novac	54
Sonnet: Noble Muse & My Vow, Eugenia Adams Muresanu.	57
SPICUURI DIN PRESA, I. Smultea	58
Rebeliți din Angola	60
Expulzare Masiva de Spioni Sovietici	61
Defense: La Nouvelle Donne	62
Războiul Civil din America Centrală	62
Primul Pas în Direcția Păcii în Orientul Mijlociu?	64
După Conferința de Vârf	67
Un Bilant Politic	68
STIRI DELA CRC: Sf. Paști, Ziua Mamei Și Zece Mai..	70
Cinci Ani de Existența - CRC--25 Iunie c., 8 p.m..	71
Calendarul CRC	72
ACKNOWLEDGMENTS (CRC): Membership&Found.Day Prog.	73
Thank you, George Costache (retiring gen. mgr)....	76
Contributions & Financial Statement, News Item.....	77
1983 Bulletin Subscribers; Welcome to Immigrants..	78
Thank you to Volunteers; acknowl. of gifts.....	79
Coming Events (CRC Work Mo., Captive Nations Day, Picnic)	80
Subscription Form in Romanian - founding memb.....	81
Roster of CRC Board, Officers & Members.....	82
CALENDAR CRC	83
BACK COVER: Vatra Românească, "Grey Tower"Landmark.	84

Buletinul Casa Română

- APARE TRIMESTRIAL -

Redacția și Administrația: 124 Montecito
Oakland, California, 94610

Redactor: ILIE SMULTEA

Redactor literar: NICOLAE NOVAC

Anul VI

Nr. 2

CONTROVERSA POLITICĂ A ARMELOR NUCLEARE

Publicul american este angajat în desbateri extenuante cu privire la problema securității naționale, a sistemului de apărare occidentală și a strategiei globale corespunzătoare. Situația internațională a evoluat rapid în ultimii ani și a provocat o criză datorită schimbărilor dramatice în balanța armelor nucleare în favoarea Rusiei Sovietice. Amplasamentul recent a celor peste 300 de lansatoare de proiectile nucleare (SS 20) vizând țările OTAN-ului este doar manifestarea vizibilă a unui surprinzător salt militar sovietic. La superioritatea numerică a armelor convenționale și a trupelor din Pactul de la Varșovia s'a adăugat considerabila forță nucleară și a creat o breșă - "fereastra vulnerabilă" în sistemul de securitate american.

Alegerea lui Ronald Reagan la președinția Statelor Unite acum doi ani și jumătate, cu o majoritate zdrobitoare, s'a datorit în mare măsură promisiunii lui de a restabili balanța militară și încrederea publicului american în puterile proprii. De fapt, noul Președinte a preluat și amplificat un program militar inițiat de predecesorul său, Jimi Carter, care a reacționat la invazia armatelor sovietice în Afganistan, în Decembrie 1979.

Înarmat cu un cabinet ales ca atare și susținut de către o majoritate republicană în Senat, Președintele Reagan a prevăzut un buget militar mărit, care a întâmpinat obstacole serioase în Camera Reprezentanților. (În sistemul de guvernământ american, "Camera Reprezentanților" -echivalentă cu "Camera Deputaților" din România dintre cele două războaie mondiale-are prioritate față de Senat, în materie financiară). Bătălia bugetului pe anul viitor este încă în curs și probabil că se va termina cu un compromis.

Pericolul care amenință Statele Unite de pe urma condiției de "fereastră vulnerabilă" a fost descris fără înconjur de către Ministrul Apărării, Caspar Weinberger: "...încercăm să recuperăm la timp puterea necesară dar nimeni nu știe cât timp ne este dat". (The Washington Post, Nov. 30, 1982, p A-18).

Desigur că nu-i prima oară când St. Unite a simțit pericolul de pe urma unei superiorități aparente a Uniunii Sovietice. Trei condiții asemănătoare au avut loc în decada 1950 și au reclamat reacțiuni urgente. Prima s'a produs sub administrația Truman, când Rusia Sovietică a explodat bomba atomică în 1949 și amenința să depășească Statele Unite în producția de arme term nucleare. Acest moment a coincis cu victoria comunistă în China și a trezit un sentiment de primejdie care a tulburat opinia publică americană. Președintele Truman a numit o comisiune de oameni de știință care să determine și să recomende cursul politico-militar de urmat. Rezultatul a fost, "National Security Council -68" (NSC-68). Arhitectul principal al acestui document politico-strategic a fost Paul Nitze - în prezent, șeful comisiei americane de negocieri pentru dezarmare din Geneva. În esență, NSC-68, concluiea că dacă Rusia Sovietică ar fi convinsă de superioritate militară, ar putea fi tentată să interpreteze un "atac surpriză"; iar prin achiziționarea armei term nucleare, riscul unui astrel de atac ar fi mult mai mare.

Simțindu-se superior "... Kremlinul va fi tentat să atace pe neașteptate și fulgerător". După Nitze, acțiunea de atunci a Rusiei Sovietice dovedea o preocupare militară crescândă și o "determinare fără scrupule". (P. Nitze, "Recent Soviet Moves"; Record of the State-Defense Policy Review Group, Febr. 8, 1950 în FOREIGN RELATIONS U.S., p. 145).

A doua comisie specială de studii strategice a fost condusă de către James R. Killian Jr. și a produs RAPORTUL KILLIAN în 1955. În concluziile sale comisia sugerează că, în cursul unei perioade inițiale de "vulnerabilitate", Statele Unite ar putea fi obiectul unui "atac sovietic prin surprindere" datorită capabilității militare superioare sovietice. Raportul prevede 3 perioade de primejdie, începând cu a doua jumătate a decadel 1950. A treia perioadă, spunea comisia, va începe în 1965 și va continua indefinit. Este vorba de faza denumită mai recent: "distrugere mutuală asigurată", (Mutual Assured Destruction - or MAD), caracteristică unei "... condiții de instabilitate... și pericol de mari dimensiuni". (J.R. Killian Jr.: "SPUTNIK, SCIENTISTS AND EISENHOWER, Cambridge, Mass: MIT-Press, 1977, p. 71).

Al treilea moment de îngrijorare națională, s'a produs în 1957 și a determinat numirea unei noi comisii de studii strategice: GAITHER. În lucrarea sa: THE GAITHER REPORT, prevede din nou ipoteza unui atac masiv sovietic îndreptat spre bazele aeriene din Europa de Vest (S.A.C) concomitent cu unul nuclear asupra centrelor dens populate americane. De remarcat că, în timp ce comisiunea se găsea la lucru Kremlinul a lansat faimosul "Sputnik" care a avut un puternic efect psihologic asupra publicului american. După un astfel de atac comisiunea întrevădea posibilitatea ca: "... rușii să dicteze condiții de pace după placul lor". (ORGANIZING FOR NATIONAL SECURITY, Hearings, Subc. on National Policy Machinery of the Committee on Govt. Oper., U.S. Senate, 86-th Congress, 2-nd Session,

Febr.24,1960 - Statements by James P. Baxter III, -Wash.D.C.:GPO,1961,Part I,pp. 49-50).

După criza armelor nucleare în Cuba, în care Rusia Sovietică a fost îngenunchiată în fața blocadei navale ordonată de Președintele Statelor Unite John F. Kennedy, în Octombrie, 1962, a urmat o perioadă de relaxare și de încredere națională... Breznîev, succesorul lui Khrushchev, a adoptat o atitudine aparentă de coexistență și détente față de lumea occidentală dar, în același timp, de neobișnuită pregătire militară. Kremlinul a fost hotărât să steargă înfrângerea umilitoare din Cuba. Atingeria acestui obiectiv apare evidentă în pronunțarea ministrului de externe sovietic Andrei Gromiko 15 ani mai târziu: "... nici o problemă importantă nu mai poate fi decisă fără Uniunea Sovietică sau împotriva ei"...(Robert Legvold, "The Nature of Soviet Power", For. Aff., Oct. 1977, p. 66. - Tot în acest articol Legvold arată că: "...Détente este rafinamentul și auto-controlul folosit de Uniunea Sovietică în lupta continuă dintre cele două sisteme social-politice"). Astfel de discursuri, susținute de un arsenal amenințător de arme nucleare și convenționale și de o putere navală prezentă pe toate oceanele, au inspirat și continuă să inspire un nou val de neliniște în lumea occidentală. Cercurile militare și politice ca și vasta majoritate a poporului american se simte amenințată de profilul crescând al puterii sovietice. Evidențe puternice arată că politica de coexistență, détente și seria tratatelor SALT au fost abil folosite de către Kremlin ca să-și dezvolte în mod sistematic capabilitatea militară.

Ingrijorarea crescândă în cadrele bine informate ale Pentagonului și ale guvernului american a reclamat crearea unui noui comisii de studii: "The Committee on the Present Danger", în 1976. După ample cercetări, comisiunea publică un raport în care se constată creșterea sistematică a puterii militare sovietice

ce a cărei capacitate și intenții pot deveni ofensive. (... "The Russians obviously plan to take the offensive"... - Robert H. Johnson: "Periods of Perils", For. Aff., Spring 1983, pp. 950-970). Această condiție devine cunoscută drept "window of vulnerability" și captează imaginația publicului dând naștere la controverse amintite mai sus, în care bătălia pentru eliminarea vulnerabilității este în curs. (Președintele Reagan a recunoscut importanța recomandărilor acestei comisii).

Pormind dela obiectivul principal în politica externă a Statelor Unite care este să evite cataclismul unui război nuclear, președintele Reagan întrevide două căi tactice de urmat. Prima este eliminarea acelei "ferestă vulnerabile", prin ameliorarea calitativă și cantitativă a capacității militare americane; a doua este bătălia diplomatică dela Geneva pentru limitarea și reducerea treptată a armelor nucleare și, eventual convenționale. Filosofia în dosul acestei tactici este să convingă Kremlinul că nu poate câștiga o victorie. Cu alte cuvinte, Ronald Reagan crede că: "Qui desiderat pacem, preparat bellum". Cea ce tradus pre limba noastră, înseamnă că: Cei ce doresc pacea, se pregătesc de război.

Chestiunea care se pune acum este dacă situația de astăzi este comparabilă cu cele trei amintite mai sus. Dacă DA, atunci tot ce trebuie făcut este restabilirea balanței militare strategice - așa cum s'a procedat în decada 1950 - și Vestul poate din nou dormi liniștit. Este bine știut însă că istoria nu se repetă, și mai ales în perioada aceasta, s'au făcut salturi tehnologice uriașe care au produs schimbări importante în cadrele strategice de după război.

Ne vom limita la două variabile esențiale, pe care cei 20 de ani de evoluție dela criza cubană încoace le-au schimbat profund.

Prima este: numărul exagerat de bombe atomice răspândite pe glob care amenință omenirea,

civilizația și viața în totalitatea ei în ambele tabere ideologice. A doua, este evoluția forțelor componente din sânul Alianței Nord-Atlantice, (NATO), care reclamă o reajustare urgentă. Scopul ei ar fi să elimine diferențele de vederi diplomatice și strategice pe care un om de știință le-a numit "Transatlantic Misperceptions" (James G. Lowenstein: "... fresh understanding needed on both sides of the Atlantic", TO-DAY, April 29, 1983).

Să luăm întâi varianta amenințării atomice. Dimensiunile ei au captat imaginația maselor și a mobilizat demonstrații urlase în lumea occidentală. Scopul imediat al acestor demonstrații este să producă așa numita "nuclear freeze". Adică să determine un moratorium în producția de arme nucleare a celor două supraputeri. Este interesant de notat că, pe când mișcarea de suspendare atomică în occident este autentică, spontană și masivă, cea din Rusia Sovietică este artificială, sporadică și bine controlată de regim. Ba mai mult, prezența unor elemente de stângă în conducerea demonstrațiilor din occident le dă chiar aparență de a fi inspirate de Moscova. În orice caz, din motive lesne de înțeles, ele sunt văzute favorabil de către Kremlin. Dilema cea mare a mișcării de nuclear freeze, este între sinceritatea convingerii că sunt deja prea multe arme atomice care amenință întreaga omenire și între posibilitatea ei de a influența efectiv politica sistemului centralist al Rusiei Sovietice! În vreme ce Camera Reprezentanților din St. Unite a răspuns afirmativ și a votat recent pentru "nuclear freeze", Moscova s'a mărginit la exploatarea propagandistică a dorințelor de masă în "țările capitaliste". Sinceritatea Rusiei Sovietice va dobândi credibilitate numai în momentul când va accepta inspecție pentru verificarea suspendării de producție a armelor nucleare.

A doua variantă, aceea a necesității de ajustare a forțelor din sânul OTAN-ului, a crescut treptat, mai ales de când Charles de Gaulle a

modificat participarea Franței în această alianță, în 1966. Prin producția proprie de arme nucleare defensive - așa numita "force de frappe" - Franța a ieșit oarecum de sub umbrela nucleară americană. Hotărîrea lui de Gaulle a fost determinată de două motive. Primul a fost teama că, la momentul decisiv, America va ezita să arunce bomba atomică în joc numai pentru apărarea Europei de vest; al doilea, că interese și conflicte pur americane (ca cel din Vietnam) ar putea escala și angrena pe ceilalți parteneri din NATO fără voia lor. Exemplul Franței nu a fost urmat deși aceste motive au rămas plausibile și pentru ceilalți membrii - din totalul de 15 - ai alianței.

De atunci însă, s'au mai adăugat 16 ani la longevitatea acestei alianțe și timpul a adus și alte schimbări din ce în ce mai evidente care nu și-au găsit corespondentul necesar în structura și organizația ei. NATO funcționează după principiile stabilite în Apr. 1949, adică acum 34 de ani - când Europa trăia "the agony of defeat" și era cu totul dependentă de Statele Unite, atât economic cât și militar.

Europa de Vest însă, este cu totul alta astăzi: "Țările Europei de vest sunt superioare Uniunii Sovietice în populație, economie, tehnologie și potențial militar" (Hedley Bull, "EUROPEAN SELF-RELIANCE AND THE REFORM OF NATO", For. Aff., Spring 1983, pp. 874-892, p. 878).

Ideia că Rusia Sovietică este "puterea dominantă în Europa, este destul de nouă", afirmă dl. Hedley Bull și ar putea continua așa numai dacă își păstrează "coeziunea internă, dacă Germania Federală continuă să fie ținută în impotență militară, dacă Europa de Vest rămâne fără unitate politică și strategică și populația ei este lipsită de voința de a prelua o sarcină mai mare pentru apărarea ei". (Ibid).

Nu ar fi vorba de o disoluție NATO ci de o diminuare a rolului preponderant al Statelor Unite în strategia de apărare a Europei de Vest. Cu alte cuvinte o reducere treptată a dependen-

tei militare de St. Unite, fără a se face concesii în schimb Rusiei Sovietice. Angajarea pe această direcție politică nouă va aduce după sine și o mai mare unitate vest-europeană. De altfel, țările din Comunitatea europeană au demonstrat o linie politică proprie în probleme majore ca cea din Orientul mijlociu, în chestiunea securității și cooperării europene, în relațiile cu Africa și altele. Deci, se poate vorbi de un "concert diplomatic al statelor vest-europene". Nu rămâne decât ca aceste interese, diferite prin însăși firea lucrurilor, să-și găsească corespondentul potrivit și în strategia de apărare comună.

Alegerile din Germania Federală tind să dovedească faptul că populația țării celei mai numeroase din Europa de Vest, cu o capacitate tehnologică din cele mai avansate, a optat cu o mare majoritate în favoarea armelor nucleare pe teritoriul ei. Deci, cu toată magnitudinea mișcării "Nuclear Freeze", germanii de vest se simt mai siguri cu bomba nucleară decât fără ea. Această Germanie, ruptă în două, ia asupra ei riscuri tot așa de mari - sau poate chiar mai mari - ca ceilalți parteneri europeni: Anglia și Franța, care-și au arsenalul lor modest nuclear. Oare n'ar fi timpul ca și acestui partener, de o loialitate ireproșabilă, să i-se atribue un rol militar în proporție cu locul pe care-l ocupă în comunitatea europeană?

Pentru că pe teren politic, diplomatic și economic se profilează tot mai limpede o diferență de interese și de idei între St. Unite și Europa de Vest, de ce să nu fie recunoscute ca atare și să-și aibă corespondentul lor în NATO? În ce privește evoluția internă, nimeni nu poate tăgădui că ea a avut loc și individual în fiecare din membrii alianței. Această evoluție își cere recunoașterea de asemenea cu voce tot mai audibilă.

Ajustarea este de ordin politic, în primul rând și trebuie inițiată în Washington. Președintele Statelor Unite, o persoană civilă, este și comandantul militar suprem.

Președintele și consilierii lui vor trebui să inițieze și să arate dimensiunile raționale ale acestei ajustări pe care timpul o cere în mod imperios. De altfel, însuși Jury Andropov a socotit că numărul armelor nucleare produse în Europa de Vest, (Anglia și Franța), trebuie luate în considerare în cursul negocierilor de dezarmare de la Geneva.

ILIE SMULTEA

Muma lui Mihai

Mihai Viteazul

Lângă Olt, la Mănăstire,
Vine un ostaș din plaiu
Și întreabă cu grăbire:
- "Unde-i muma lui Mihai?"
Teofana se închină;
Roagă pentru fiul său.
- "Maică schimnică, suspină,
Nu mai este fiul tău!"

Ce nu au putut răpune
Patruzeci de lupte mari,
Au răpus, vai îți voi spune,
Două săbii de tâlhari.
Sub a morții grea lovire
El, câzând, s'a apărut.
Prins în lance, cu mărire
Scumpa viață el și-a dat".

- "Adevăr tu spui... el este,
Fiul meu cel prea iubit...
Dar, poți tu a-mi face veste
Pe Români de i-a Unit?"
- "N'a putut el să-i unească
Singuri nefiind uniți;
Toți voesc ca să domnească,
Și-așteptând, toți sunt robiți".
- "Știrea ta e tristă foarte,
Nu că fiu-mi a murit;
Dar că nici prin a lui moarte
Pe Români n'a desrobît".
Astfel zice Doamna mare
Și'n chilie s'a închis,
Până ce de întristare
Ochii'n lacrimi i s'au stins.

Dimitrie BOLINTINEANU

I. I. STOICĂN:

CREDINȚI NEMURITOARE

NE VOM URNI...

Suntem în preajma clipei decisive, epocale.

Pe de-asupra capetelor noastre fâlfaie cu aripi de fier muiate în sânge, cu aripi mari ocrotitoare, ca o pasăre invisibilă, uriașă, Soarta implacabilă.

În noi se zbuciuă, vulcanic, fiorul tragic al zilelor istorice, pe care mâne, le vom însemna cu spada în cartea vieții noastre.

Ne simțim mari, ne simțim invincibili, ne simțim nemuritori.

În braț avem elasticitatea unui fulger.

În piept duritatea stâncii.

Ne simțim mari ca biruința dreaptă.

Sufletele noastre sunt forță petrificată.

În vastul lor necuprins, veacurile și-au trezit morții, la Învierea a doua.

Și noi ne vom urni cutremurați de măreția clipei epocale, în suflet cu tăria milioanelor de morți glorioși.

Și brațul nostru va lovi grozav, căci poartă în el menirea libertății întregului pământ românesc, va lovi cu neîndurarea unui trecut plin de nesfârșite suferințe.

Brațul nostru e ca pământul țerii, brațul nostru e ca sufletul istoriei, brațul nostru e o vibrație din glasul și crezul mormintelor.

Brațul nostru va fi urgia lui Dumnezeu.

Sufletele noastre vor fi cetăți de fier, cu mii de metereze: le apără străbunii coborâți în noi de fiorul tragic al zilelor de epopee, în pragul cărora suntem.

În vine, înnebunitor, ni clocotește uraganul răsbunării.

Ne simțim neînvinși ca răsbunarea 'ngenușiată.

Neînvinși, ca durerea oprimată și descătușată. Ne simțim nemuritori ca dreptatea și ca Dumnezeu:

Dreptatea este glasul Domnului din cer.

Dreptatea este scutul, spada, biruința noastră.

MIRCEA STREINUL:

MOARTEA PRINȚULUI GET

*Îl țintuiră de stejar, la soare
să-i fie ochii și deasupra lui roteau
toți șoimii codrilor, cari presimteau
cum carnea amortește — albastră de sudoare.*

*Cununa de văpăi iradiază
prin lacrimi curcubeu 'n jocuri felurite;
sclipeșc zădarnic stemele iubite —
săgeată-i 'n carne fiecare rază.*

*Atât de mult iubise soarele!
zei crunți i-au dat în suflet vitejia
ce-i prelungește agonia,
pe când, departe, mor ogoarele.*

* * *

*La urmă, moartea vine 'ncet,
familiar îl ia cu sine și-l precede
atât de asprul zângănit de spede.*

Așa muri acest ursuz prinț get.

RADU BUDIȘTEANU:

GHIOCEI

D-lui Ovidiu Vuia
și Doamnei.

Au răsărit în vale ghiocel
ca o găteală dantelată;
în aer plutesc funigei
și colbu' vieții-i ridicat în zare ca o velă.

Pe deal, un lat de ghiocel,
așchiuță de sîdef, selena,
ca niște fulgi de porumbel
din bizantinul mozaic din domul din Ravenna.

Au răsărit la tîmple ghiocel
și'n părul tău s'au prins suvițe;
cu-andrele din mlădiți de tei
pribeagul dor le-a țesut ițe.

În preajma prismei cu lăstare
grăunți de proaspeți ghiocel
sunt îngeri în cuminecare
cu sângele meu prins în ei.

În țărna'n care voi dormi,
lăcaș de sacre oseminte,
cu mirul lor vor mirui
în picuri de veșniciei,
câți ghiocel vor răsări din ochii ce Te vor
privi, Părinte.

Frankfurt/Main, 7 Martie 1983

*

*

eugenia adams mureșanu

MIHUȚ VIORICA

Anul trecut, după vreo două săptămâni
dela începerea școlii, Doamna a zărit pentru
cea dintâi oară capul tuns care se ridica peste
bănci, ca un steag...

Cap de fetiță sau băiat?

A surprins privirea ochilor negri, întune-
cați, mari cât două scoici. Pe obrazul drept o
pată mare roșie, de arsură, înfiptă ca un stig-
mat, ca o palmă... Umerii largi, încovoiați,
spuneau și ei că e vorba de un băiat. Doamna
i-a aflat însă numele... I-a văzut în aceiași zi
picioarele, ca litera „o” din abecedar, picioa-
rele ca niște joarde, fără încălțăminte...

— Mihuț Viorica, de câți ani ești?

— Haa?!

— De câți ani ești?

— Noa, că eu am buctat...

— Mihuț Viorica, câți frați mai ai?

- Noa, că io am venit din azil...
- Mihuş Viorica, de ce te-ai tuns pe cap?
- Dice? Că doar am fost plină de bube...
- Mihuş Viorica, ce ai tu pe mâini?
- Am pete de la vărsat...

Mihuş Viorică n'a mai dat pela şcoală. „Poate că-i bolnavă“ îşi spunea Doamna, tot trăgând câte o linie dreaptă în catalog. Şi liniile s'au înmulţit zece, douăzeci, până când î-au spus copiii că Mihuş Viorica vinde mere la colţul unei străzi...

În aceeaşi zi Doamna s'a dus să vadă dacă e adevărat. De departe aude strigătul: „mere, doi bani grămada, meeeerrrrre ieftineee...“

S'a apropiat încet, rămânând la câţiva paşi. Tocmai atunci Mihuş Viorica era aplecată peste coş ca să aranjeze alte grămezi pe bucata de pânză roşie întinsă pe jos. La fiecare grămadă pune trece mere mari şi unul mic deasupra. În jurul gâtului, legată cu sfoară, avea o punguliţă în care strângea banii.

Când a zărit-o pe Doamna, a strigat fericită:

— Doamnă învăţătoariţă, vrei să cumperi mere? Dumitale ți le dau mai ieftin...

Doamna s'a uitat fără să vrea la mere. Oare cine cumpără mere de astea sbârcite şi de jumătate putrede?

- De când stai tu aici, Mihuş Viorica?
- Nedumerită, a răspuns:
- De azi dimineaţă.
- Şi până când stai?
- Până diseară.
- Şi ce mânânci?
- Mere, răspunse răsând, că doar mere

am destule...

— Şi câţi bani duci tu acasă?

— Trebuie să duc în fiecare zi 50 de bani, că dacă nu, mă bate mătuşica...

— Uite, a spus atunci Doamna, îţi plătesc eu merele pe azi şi pe mâine. Să-i spui mătuşii tale să vie mâine cu tine la şcoală că vreau să-i spun ceva. Ai înţeles?

*

În ziua următoare, după ce toţi copiii intraseră în clasă, Mihuş Viorica apărură sfioasă, spunând că mătuşică-sa nu poate să vie, fiindcă are multă marfă desfăcută în târg. Şi 'ncet, ţuguiuindu-şi buzele:

— Că de aia m'o trimis la şcoală, c'o zis că mi-am făcut bine slujba, c'am adus mulţi bani acasă şi şi marfă...

— Bine, a răspuns scurt Doamna. Treci la locul tău şi citeşte din abecedar...

*

Mihuş Viorica spune:

— Doamnă 'nvăţătoariţă, azi iar eşti supărată?

— Doamnă 'nvăţătoariţă, mă doare burta!

— Doamnă 'nvăţătoariţă, tulai ce frumoasă eşti...

— Doamnă 'nvăţătoariţă, tu eşti bună ca toate doamnele din lume la un loc.

Sau:

— Hi, hi, doamna 'nvăţătoariţă nu mă sude, că dumneai îi ca Maica Preceastă...

Şi tot așa.

Până când într'o zi uşa se deschise de o mână aspră şi înăuntru apărură... În clipa în care Mihuş Viorica striga speriată:

— Ioai, doamnă 'nvăţătoariţă, c'o venit mătuşică-me! O venit să te sudeie!

Femeia s'a apropiat la un pas de Doamna, măsurându-o de sus până jos.

— Că pare-mi-se că dumneata îi fi învăţătoariţă aici la Viorica me? Întrebă ea.

— Eu, a răspuns Doamna cu glasul sfios, fiindcă vocea puternică de alături o surprinse cu prea multe gânduri pe buze.

— Apoi, că mă gândeam eu că altcineva nu-i putea fi, că atât de dumneata mi-o voroghit Viorica asta de vreo trei zile.

Mihuț Viorica se înălțase în bancă, parcă ar fi vrut să spună tuturor:

„Asta-i mătușica mea!”

„Ea-mi dă mere câte vreau!”

„Ciudă, voi n'aveți așa mătușică!”

— Că uite, vorbi femeia, io mă folosesc cu Viorica. Că de aia am și scos-o din azil. Că dacă n'ar fi așa, nu mi-ar fi fost lipsă să-mi fac baiu cu Văsălie al meu. Și în șoaptă, trăgând cu coada ochiului spre coșul cu mere de sub braț:

— Ai mai putea-o lăsa să-mi ajute, că la școală și așa nu face nicio ispravă, c'apoi ți-o trimite și duminică niște mere...

Doamna ascultă. Fiecare vorbă cade ca un ciocan pe inima goală, înmărmurită. Din nou îi fulgeră gândul că nu va putea face nimic pentru îngerul orfan... cu capul lucios ca o tăbliță...

— Doamnă, se'nfiripă în unde subțiri glasul dela catedră, fetița învață foarte bine și e păcat s'o luați dela școală...

— Învață bine? chicoti târgoveața neîncrezătoare, eu am crezut că iar a bucta.

— Învață foarte bine, spuse mai apăsător învățătoarea, poate va lua și premiu, dacă va veni la școală regulat...

— Premiu? Viorica me premiu? Dacă-i așa ca Viorica să ieie premiu, cum să n'o las să vie, îsbucni femeia. Și 'ncet, ca să n'audă băncile:

— Da haine să știi că n'am de unde să-i dau, nici caete, nici condei.

— Bine, pecetlui învățătoarea învoiala. Numai să vie...

Atunci apărură pe catedră două mere sbâr-cite, întovărășite de un clipocit de gene:

— Și nu uita de premiu, doamnă învățătorică!

De anul trecut Mihuț Viorica e alta... Simte că e cineva în clasă, de când fotografia cu premianții școlii stă la vederea tuturor, pe perete, lângă ușe. Intr'un colț al fotografiei, cu o rochie decolorată, fără aripi, sboară Mihuț Viorica, cu brațele aproape întinse, ca să se vadă bine cartea de premiu.

A, rochița ei...

Darul meschin al unei cucoane care n'avea ce face cu o perdea arsă de soare... Ce încântată era de albul copt al rochiței deșirate pe care n'o lua decât în zilele de Paști și la sfârșitul anului...

Măine, când va intra în clasă, Doamna o va găsi cea dintâi sosită, pironită lângă ușe, cu ochii pe sticla fotografiei. Încă nici până acum nu s'a dumirit c'a putut să ia premiu. Cartea de premiu e purtată în fiecare zi de acasă până la școală, dela școală până acasă, bine ascunsă printre celelalte cărți, în traista cu palaneț mângălău și cocoloașe de brânză. De câte ori pe zi se aude:

„Doamnă 'nvățătorică, azi nu ne citești o țăr din cartea me de premiu? C'ase frumoase povești sunt... Este una cu o fetiță oarbă, așe-i de frumoasăăăă...”

Sau:

„Fă bine, nu-mi umbla la straița me, că te spui la doamna 'nvățătorică. Că acolo-i cartea me de premiu și n'am nevoie să rămâi fără ie.”

După un an, a venit la mine acasă, Mihuț Viorica, cu aceeași rochiță de duminică fără cuib. Plângeai în hohote, fiindcă Doamna

cea nouă te-a bucatat... Mă rugai pe mine să te trec în clasa a patra, micuțo...

Nu știu ce ți-a făcut mătușică-ta. Pe strada ta n'am mai putut să viu, fiindcă acolo unde ai locuit odată e părăsită casa. Unde să te cau?

Dar vei veni tu. Cu rochița de perdea, pe care vremea și întunerecul cufărului ți-au îngălbenit-o urît, vei veni și în primăvara viitoare, ca să-mi spui că iar ai bucatat, fiindcă tot anul picioarele tale au sărutat glodul ulițelor și umerii ghemociți te-au împins târziu la școală.

Școala unde te aștepta o bancă în fundul clasei și unde tu, Mihule Viorica, un an întreg ai fost o absență permanentă...

FUIT OLIM...

Ingerii plâng...

Peste locul părăsit —
cu pomi uscați,
plini de viermi —
spânzură oseminte nătâng...

... Și toți aici
au fost cândva
poeti și împărați.

TÂRZIA PLOAIE ÎN NOAPTE

Singur

cu avuția măhnirilor
ce nu le pot spune.

De ce aș măhni și pe alții?

E târzia ploaie în noapte,

In rugăciune...

Theodor Gh. ZUCA

PĂMÂNTUL NOSTRU

- Fragment din "CINE CÂNTĂ?" Roman în manuscris -

DE

Toader Ioraș

— Poate că tu gândești altfel, dar eu rămân la vorba de-aseară, Ilie, și-ți spun încă odată că tot mai nimerit e dacă înjugăm patru boi. A fost o secetă, ascultă-mă, pământul e uscat și îndesat ca osul și, cum mai este și pe deal, nu-l putem ara numai c'o singură pereche. Văd, vrei să-mi spui că boii's buni și vrednici, dar și eu ți-o spun că ogorul, ca să fie lucrat în toată omenia lui, vrea brazdă adâncă. Înjugăm patru boi buni, ascultă-mă!

Ilie Lumină, știa că nu se poate altfel, ascultă. În fața lui sta tatăl său, Ieronim Lumină: înalt, îmbrăcat de sărbătoare, cu șerparul încins peste cămașa albă, drept și cu sumanul de pânură albastră prins numai pe un umăr "ca husarii împărătești", cu care îi plăcea să se asemene când era în voce bună.

În dimineața aceea tatăl său era în voce bună și ținea nesmintit să "prindă în patru".

În fiecare vară, a doua ori a treia zi după ce se întorcea Ilie de la școală, la fel cum făcuse când studiau și ceilalți feciori - așezați acum - Ieronim Lumină spăla boii cu leșie caldă și-i săpunea până ce-i vedea "marmură albă", le lustruia unghiile cu smoală neagră și coarnele cu ceară galbenă, iar dimineața, cu noaptea în cap, îi înjuga.

Ilie știa bine că pământul pe care voiau să-l ogorască în acea zi, chiar dac'ar fi fost în lunca Mureșului și nebătut de secetă, trebuia arat cu un plug tras de patru boi. Așa cerea tatăl său. Merse în grajd și mai deslegă doi boi de la iesle.

— Ei bravo! Văd că n'ai ui-

tat, încă ști cum se umblă cu averea. Prinde tânjale bine. Așa! Acum deschide poarta. Cine mână boii, eu ori tu?

- Dumneata, tată! - îi răspunse Ilie, știind că asta aștepta.

Netezindu-și mustățile cu dosul palmei stângi, tatăl se întoarse cu fața înspre casă și ceru traista cu demăncare, pe care i-o aduse o nevastă.

- Na, Doamne-ajută! - se închină, Apoi, tare: - Hăis și cea, boi de gazdă bună!

Boii mergeau bine, n'așteptau niciun îndemn, dar Ieronim Lumină striga și pocnea cu biciul pe lângă ei. "Hăis! Cea!" Nu le striga lor ci satului; să-l audă, să iasă în porți și să-l vadă; să-i vadă boii și feciorul. "Cea, măi! Hăis!" și sigur că se mișca o umbră în poarta popii, spuse aspru:

- Ilie, mi se pare că cel din tânjală, boul de brazdă, e legat prea strâns. Uită-te.

- Nu, nu-i strâns tată, - îi răspunse feciorul, fără să se fi uitat, abia stăpânindu-și râsul.

Ieronim Lumină, cu ochii numai la poarta popii, mergea pe lângă boi, îndemnându-i, vorbindu-le. Răspundea în vale celor care-i doreau "bună dimineața" de prin ogrăzi, până ce ajunsese în dreptul casei parohiale, unde se opri, turtindu-și pălăria pe ceafă, strigă:

- Frumos, zic și eu că-i frumos! Unii se spetesc muncind și alții dorm... Ce lege-i asta, Ilie?

Ilie râdea. Ieronim Lumină tuși gros și mai strigă odată. În zadar; în curtea popii nu se simțea nici o mișcare.

- Hm... curechiul tău de popă, nu vrei să mă vezi... ? Stai că ți-o fac eu! - spuse îndesat și se așeză sub fereastră în dosul căreia bănuia el

că se ascundea părintele. Scuipe în palme, desfășură în aer biciul de curele și pocni de trei ori. "Hăis, boii tatii, hai să mergem noi la muncă, să ne găsească soarele în brazdă... să-i găsească pe alții sub țol, când o răsări. Hai!"

Cum gândise și cum dorea, fereastră s'a deschis izbindu-se de perete și se auzi gura popii:

- Ești om bătrân, Ieronime, și te ții de năzbătii... ce-i cu isprava asta?

- ... mneața, părinte! Ai dormit bine?

- Bună să-ți fie inima, neastâmpăratule! Eu am dormit bine și așa mai fi dormit, dar tu văd că ai luat-o pe dealuri ca...

- Păi da, eu am avere, părinte, și trebuie să mi-o păzesc. Mă duc cu patru boi! De-acuma o să am ajutor... Mi-a venit feciorul, părinte, și toată vara... Nu-l vezi?

Cărunt, alb tot, cu fața și zâmbetul de sfânt Nicolae coborât din icoană, părintele Natanail se aplecă peste fereastră, cu mâna întinsă.

- Hei, te-a pus la muncă neastâmpăratul de tată tău, Ilie? Bine - ai venit acasă!

Ca și pe vremea când era copil și lua anafură după ce se termina slujba în biserică, Ilie Lumină își apăsă buzele pe mâna popii.

- Bine v'am găsit, părinte! - apoi, răzând, îl întrebă: cum stăm cu banii, v'ați cumpărat radio?

- Nu, încă nu, Ilie. N'am izbutit să pun împreună nici măcar un sfert din suma necesară... - spuse părintele, lungindu-și glasul limpede și răzând, cu degetul înspre Ieronim Lumină, întrebă: - Dar tu, Ilie, trebuie să mai aștepti mult până ce te vezi mântuit de pacostea ajutorului pe care, an de an, trebuie să-l cerșești

agărcitului asta?

În toamna asta, părinte, i-am pus capăt.

Tatăl său, care nu-și putea ascunde mulțumirea de așa fi făcând voia obligându-l pe popa să-i vadă feciorul și cei patru boi de frunte, își adună biciul pe umăr, spunând:

- Să mergem, Ilie, că noi avem numai avere, nu și vreme de pierdut. Hăis și cea, boi de gazdă bună!

Plugul pomi lin. Ieronim Lumină își luă ziua bună dela părintele ce rămase în fereastră casei clatinându-și capul că-runt.

- Mereu vă păcăliți unul pe altul, tată?

- Cu un om ca părintele nostru nu-i alt modru decât să fi vesel, Ilie. Il vezi, e alb ca o iarnă dar, de când a venit în Alunei, e mereu om de vorbă bună. De-ar avea și celelalte sate câte un popă ca al nostru... Suntem pe înțeles. Uneori, nu-i vorbă, sfinția sa mă cearță foarte aspru, dar eu tac; tac și-l ascult, că-i popă și ține la sat cum ține păcurarul la turma de oi. Avem un popă ca o sută, Ilie!

Umăr la umăr, vorbind și mergând în pasul boilor, tatăl și feciorul ieșiră din sat și printre holdele date în copt, urcară drumul ce-i duse pe dealul dintre vii și pădure.

- Așa, Ilie! Asta este pă-mântul nostru; aici, așezat la piciorul Pădurii Arse și colț în colț cu viile bătrâne.

Deși cunoștea povestea, de-atâtea ori auzită dela tatăl său și de pe la alții, Ilie se făcu mirat și întrebă:

- De ce oare s'o fi chemând așa pădurea asta? Nu i-au găsit un alt nume, tată?

Bucuros de întrebare, Iero-

nim Lumină se uită înspre pădure și după câțva timp, fără grabă, povesti:

- Păi, se zice-poate să fie adevărat-se zice că unul din vița noastră, unul din unchii bunicului meu, un flăcău care se chema ca și tine, Ilie, și-a fost pus ochii pe-o fată. Erau tineri și cum se petrece și astăzi, oricând și oriunde găseau vreme și loc de îndrăgostit. Mai cu seamă se întâlneau seara. Ea l'ăștepta în poartă, iar el, de fiecare dată, știa c'o afla acolo.

Intr'o seară. Însă n'o mai găsi... Și n'o găsi nici a doua și nici a treia seară. Mereu așa, vreme de-o săptămână. Necăjit, flăcăul, într'o dimineață pe când ieșeau dela biserică, o ajunge pe fată din urmă și, scurt, o întreabă: "De ce nu mai ieși la poartă?" "Nu mai mă lasă mama, Zice că..." - "Ce zice? A auzit ceva rău de mine?" - "Nu știu... Eu știu numai că mă ține închisă în casă..." - "Ce zici, să vorbesc cu mamă-ta?" - "Cum vrei tu, dar să ști c'o să-vorbești în pustiu; nu mai mă lasă. Ea spune că atâtea vreme cât nu-i lună, care să ne lumineze poarta, nu-mi îngăduie să mai stau singură cu tine, Ilie. Crede-mă".

Flăcăul o crezu, dar până când să răsară o lună nouă și apoi să mai și crească, era prea mult; fata îi era dragă și-i era greu să mai aștepte. "Ți-oi face lumină, copilă!" i-a spus, dar ea: "Mama vrea luna, Ilie!" - "Luna și soarele mamei tale!" sudui feciorul și fiindcă era om cam dintr'o dată, a plecat rumegând o hotărîre năpraznică.

A doua zi, luni seara, nu numai poarta fetei era luminată, ci tot satul... Flăcăul i-a pus foc pădurii asteia și avu destulă lumină ca să-și vadă

draga torcând în poartă. De-atunci, Ilie, fiindcă unuia din neamul nostru i-a plăcut de-o fată pe care mamă-sa n'o lăsa să umble pe întunec, noi ne chemăm Lumină. Îți place?

- Îmi place, tată!

Ieronim Lumină își privi feciorul măsurându-l din creștetepână'n tălpi, oftă și spuse:

- Eu, dacă s'ar mai găsi și astăzi un om, un voinic, Ilie; unul care să știe cum să pună focul undeva... Hm! De câte ori mă aflu pe acest deal, mă gândesc cât de minunat ar fi un foc și, așa cum mă vezi de bătrân, dacă mi-aș găsi omul, eu nu m'aș feri din fața unei ispravi vrednice. Crede-mă!

- Eu te cred, dar, spune-mi, la ce te gândești?

- Eh, vorbe... Înșă, dacă chiar vrei să ști, alfă că mie nu-mi plac viile...

- Cum așa, de când?! Eu știam că vinul nu te prea sperie...

- Îmi place vinul vin, din viță bună, nu borșul stors din buruiana dracului! Auzitu-m'ai?

- Auzit! îi răspunse Ilie, mirat.

- Așa de vestite odinioară. Viile din Alunei acum put a sărăcie. În timpul războiului n'auv cine să le munească și s'au pustiit. După război, săraci și grăbiți, oamenii s'au mulțumit să răsădească. Hibrizi și, în câțiva ani, vezi și tu buruiana spurcată a năpădit toate dealurile.

Pe vremuri, vinul din Alunei era căutat; până și din Cheia veneau vagoanele să ducă vin dela noi, Ilie. Nu trebuia să-l vindem cu ulcica. Acuma însă nici satana nu vrea să știe de vinul nostru.

- N'ați încercat nimic? N'ai stat de vorbă cu oamenii, nu

le-ați arătat primejdia, tată?

- Le-am spus, le-am arătat. Cum vine sărăcia pe urmele acestui vin de batjocură; i-am îmbiat și cu viță din via noastră, dar parc'aș fi vorbit cu vântul, nu vor să vadă și să înțeleagă. Vița bună cere muncă multă și cu temei, pe când hibridul crește cum îl implânți în pământ! nu cere nici săpat și nici plivit mai de seamă, crește ca mărăguna. Dacă-i așa, cine să se mai gândească la viță de preț? Cine să se mai obosească? Hei, cât de bun ar fi un foc, Ilie... Na, destul cu poveștile, să ne vedem de ogor!

- Cum brăzdăm, prin mijloc?

- Așa. Brazda de început o croim amândoi, Ilie. Apoi te las singur, iar eu, până ce răstorni tu vreo cinci-șase brazde, o să aleg postatea pe care s'o însământăm cu porumb de nutreț. Să vedem, dac'om termina mai de vreme, până ce coboară seara, o să culcăm la pământ și iarba din grădina mare. Să punem capăt lucrului mărunț că, vezi, holdele's galbene și chemă secerișul. Pornim, copile. Țineți-vă bine, boii mei!

- Hăis! -îndemnă Ilie, apăsând greu pe coamele plugului înfipt în pământ.

Boii se opintiră în juguri pășind agale pe urmele stăpânului ce le arăta calea prin mijlocul ogorului. Fierul ascuțit și luciu sfășia pământul vătos. Brazda reavănă se așternea a-burind în răsăritul soarelui.

- De-acuma brazda-i scrisă bine, du-te singur! îi spuse tatăl său, după ce făcură împreună și calea întoarsă.

Mulțumit și cu dor de muncă țărănească, să simtă și mai mult prospețimea pământului sub picioare, Ilie Lumină se descălță și continuă să are singur. Domol, mersul boilor îi

lăsa răgaz să se gândească la viața din sat, s'o cântărească bine și s'o compare cu viața din oraș. Vacanțele, mai cu seamă vacanța de vară, erau pentru el prilejul cel mai nimerit ca să verifice experiențele făcute la oars. Mereu putenic și fără greș, satul, ca un regenerator perfect, îi limpezeagăndurile, îl despresura din sumedenia măruntelor preocupări și proaspăt, cu forțe noi, îl lăsa să se întoarcă la oraș. Abia mai târziu, după al doilea an de studii făcute la București, înțelesese cât de necesară îi era vacanța petrecută în sat. Totdeauna, toamna, când cobora din trenul ce-l lăsa în gara de Nord, își simțea puterea clocotindu-i în vine; i se părea că atunci, ca după o muncă cu drag împlinită, și-ar fi desprins dela gură un ulcior cu apă limpede-proaspătă. Simțeau această forță și profesorii și colegii și fetele cu care se întâlnea. Senzațiile, impresiile și însăși disciplina studiului din Universitate se afectau în contact cu forța adusă de-acasă.

De jos, din drumul ce iasă din sat, s'auzi un sunet de buciur.

- E poștarul, Ilie! îi strigă tatăl său, întorcându-se de pe locul ales să fie însământat cu porumb pentru hrana vițelor. - Ai arat bine, flăcaule. Lăsăm boii să-și mai tragă sufletul și, cât timp odihnesc ei, noi o să vedem ce bunătați au pus muierile în traista cu demânca-re. Uite, soarele-i sus dar și noi am fost vrednici; râde pământul, îi place cum l'ai lucrat, Ilie!

Ilie Lumină șezu pe grindeiul plugului, lângă tatăl său, cu ochii la brazdele negre și cu gândul în București, la

picturile văzute în sala Dalles. Își aminti de fata întâlnită acolo.

Tatăl său își așezase pălăria pe pământ și în vreme ce scotea mâncarea din traistă punând-o pe merindarea albă așternută pe genunchi, vorbi:

- Eu cred că și pământul, ca o vietate, se bucură dacă omul se apropie de el cu tot sufletul. Vezi brazda, Ilie? o vezi cum stă culcată și se răsfață în soare?! Apoi, să ști dela mine, că și ea, ca o nevastă sănătoasă, vrea să fie rodită și cel care o răscolește să fie bărbat, nu umbră!

Feciorul luă o lipie de pe merindarea albă și după ce o miroși ca pe o floare, o rupse în două, îi privi miezul și mușcă dinea, cu poftă. Ieronim Lumină mânca și vorbea printre bucăturile zdrăvăn rupte din lipiile coapte în zorii zilei.

- Intinde-mi ulciorul de colo, copile.

Ilie Lumină s'aplecă, luă ulciorul de jos și-l puse în mână ce aștepta cu degetele îndoite. O clipă, în mintea sa, chipul tatălui se amestecă și se făcu una cu chipul călugărului pe care l'auzise vorbind în sala de expoziție.

"Exact - își spuse -tata își privește pământul, se apropie de el, îi vorbește și le vorbește altora despre acest pământ, cu aceeaș dragoste și caldă convingere cu care ne-a vorbit nouă călugărul în fața tabloului cu Hristos coborît de pe cruce. Dac'ar fi la coarnele plugului și cu picioarele înfipte în brazdă, călugărul ar vorbi cum vorbește tatăl meu acum. Iar

tata, dac'ar sluji altarului, n'ar simți și n'ar spune altfel de cum simte și vorbește călugărul. . ."

Ieronim Lumină mai bău odată din ulciorul de lut și se ridică în picioare.

- Mi se pare, frate Ilie, că tu vorbești singur. . .-și, privindu-l cum aduna colțurile merindării peste resturile de mâncare, întrebă: Ți-a fost deajuns?

- M'am săturat bine, tată.

- Acuma, până ce nu dă soarele prea tare, să însămânțăm latura aleasă. Mergem!

Locul hotărât semănatului cobora din muchea dealului printre două rânduri de frasini ce se întindeau până'n marginea lanurilor din vatra Mureșului.

Mai aspru și mereu în soare, pământul se desfăcea în bulgări mari zătignind mersul boilor. Ilie Lumină își apăsă toată greutatea pe coamele plugului. Sudoarea îi lipea cămașa de spate. Intinși, încordați de scuturatul bulgărilor răsturnați, mușchii brațelor și picioarelor, grumazul și umerii, svâcneau aprins. Scursă de pe fruntea numai o apă, nădușala îi ustura ochii.

- Merge, Ilie, merge?

- Cum vezi, merge bine, tată!

Răzând, bătrânul se opri și întrebă iar:

- Tu n'ai uitat, așa-i?

- He, par'că s'ar fi întâmplat ieri, nu acum zece ani. . N'am uitat, tată, n'am uitat!

Nu, Ilie Lumină n'a uitat cum, din ce din nece, speriasse boii care-au rupt plugul și dând mereu înapoi, unul și-a sfâșiat picioarele în

fierul plugului. Cum era să-și uite bătaia pe care i-a dat-o tatăl său atunci? "Da, aici, pe acest loc, m'a bătut acum zece ani" gândi privind în jurul său și, aruncându-și ochii în urma tatălui său, strigă:

- Dar acuma, ce crezi, m'aș mai lăsa, tată?

- Cum?-întrebă Ieronim Lumină, întorcându-și fața repede.

Ilie râdea. Știa ce simte tatăl său și-l mai întrebă odată, urmărindu-i jocul feței și pumnul închis pe grăunțele scoase din sacul strâns subsuoară:

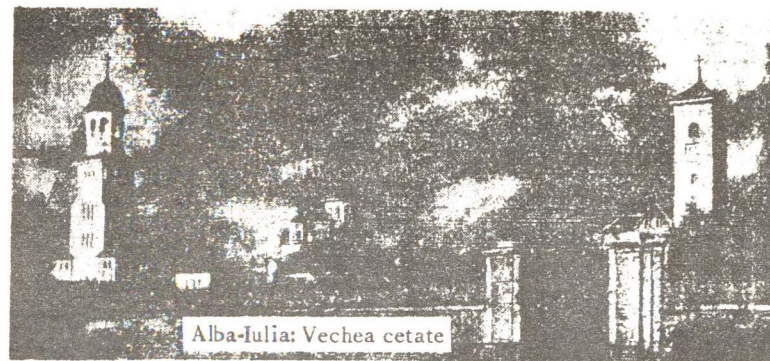
- Ce crezi, mai mă las bătut ori nu?

Bătrânul râse încurcat, tuși, apoi o luă întins spre fecior. Ajuns în dreptul lui se opri și, după câteva clipe, spuse:

- Acuma ești bărbat, Ilie, și mi-ar fi rușine să ridic mâna asupra ta. Iar dacă, totuși, m'aș încumeta și tu n'ai răspunde cu zece pumni unui pumn de-al meu, Ilie, eu cred c'aș muri pe loc. Eu știu bine, cum și când trebuie bătut fierul! Este o vreme și un rost pentru toate. . Hm! Dar. . pe tine nu te-am întrebat niciodată, cum i-am întrebat pe frații tăi. . Acuma însă, că ești în pragul care te scoate din școală și fiindcă ți-ai făcut și anul de cătănie. Spune-mi: tu ce-o să fii în viața ta?

- Profesor, tată. O să fiu profesor de Liceu.

- Așa?! Profesor de liceu!! - se miră Ieronim Lumină și, umplându-și peipul de aer, cu ochii în palmele-i deschise sub ochii fecioru-

lui, strigând ca un copil care aude o veste de mult așteptată, spuse: Profesor!! Păi atunci, nesmintit, neamul nostru va avea lumea în pumni; o va ține în mâinile lui cum ține un copil un cuib de pasăre! Nu-i glumă, nuuu. . Un fecior popă, altul ofițer, al treilea medic, tu profesor și eu cu plugul. . Hm! Cum zic, vița noastră ține lumea și vieța în mâinile ei. Ii frumoasă lumea, Ilie!

Eu, măi frate, când mă proptesc în plugul înfipt în pământ și văd cum se despică brazda, când dau sprijin unui pom tânăr ori clădesc un stog de grâu, par'că m'aș cumineca și totdeauna sunt sigur că-i dau lui Dumnezeu o mână de ajutor ca să-și țină lumea în bună rânduială. Tu ce zici? - și plecă luându-și sacul cu sămânță.

Ilie Lumină tăcea; sta rezemat de jugul boilor, asculta și vedea cum tatăl său, pășind mărunt pe firul brazdei și împrăștiind boabele de porumb șoptindu-le ceva, era asemenea unui patriarh ce împarte binecuvântări.

Nu zici nimic, Ilie? Păi, o să zic tot eu, ascultă-mă bine! - îi porunci bătrânul, de departe, întorcându-se cu

pași rari. - Ascultă-mă! Pământul ăsta mi-e cel mai drag dintre toate pământurile cu care m'a învrednicit Dumnezeu. Eu ți-l las ție! Aici, în șeaua dealului ăsta să-ți așezi casa!-și bătu cu piciorul în pământ, ca și cum ar fi îndesat primul stâlp din casa cerută feciorului, apoi se uită înspre Mureș, zicând: De-aici, dacă ți-arunci ochii peste apă și cauți pe Arieș în sus, vezi Turda, copile. Iar când e senin și privești bine, doar salți oleacă pe vârfuri, zărești turnurile bisericii din cetatea Alba-Iulia. Hm, profesor! Să-i înveți pe copiii oamenilor, să-i înveți carte și omenie, cum te-au învățat pe tine alți profesori. . Pământul ăsta e al tău! Fă-ți casă, ocașă de om cu carte înaltă, și să nu te înstreinezi de acest pământ. Când îi fi îngândurat și la greu, să vii aici, copile; că brazda noastră, mai caldă și mai dreaptă decât o iubită, ca o mamă bună, te va mângâia. Imi spune inima, Ilie, că dacă l'ai înstreina, ne-ar pândi un mare nenoroc. Să nu te desfăci de acest pământ. Te legi?

- Mă leg!

- Cu vorba și cu omenia

ta, Ilie?

- Cu vorba și cu omenia mea, tată!

Ieronim Lumină își așează mâna dreaptă pe umărul feciorului, cu stânga îi arată pământul cuprins între vii și Pădurea Arsă, spunându-i:

- Al tău să fie! Al tău și al viței noastre de-acum și până'n vecii vecilor! Uită-te, se vede creasta cetății din Alba Iulia. Uită-te de jur împrejurul tău, așa, Ilie! Vezi cum trece apa Mureșului și cum rămâne satul neclintit la picioarele noastre, feciorul tatii?

Jos, pe prundul drumului ce urcă dinspre Mureș, tropoteau copitele unui cal grăbit. Ieronim Lumină ascultă până ce auzi și sunetul buciului peste holde, apoi, cu ochii după soare, zise:

- Se întoarce căruța cu poșta. Vremea trece și trece, și trece, Ilie, dar și noi ne-am ținut bine. Sfârșim aici și până ce apune soarele, avem tot timpul să cosim și iarba din grădină. Așa. Acum, frate și gazdă între gazde, ține-te după mine!

Ilie Lumină îndemnă boii. Pășind larg și măsurat, cosind aerul cu brațul drept, tatăl său își încărca mâna cu boabe de porumb, și-o ducea la piept pumn apăsător, o deschidea svâcnind spre dreapta și sămânța scânteia căzând pe ogor. Razele soarelui se împleteau pe umerii lui, brazda neagră și reavănă îi săruta picioarele, boii își simțeau stăpânul; iar feciorul, convins că-l vede pe sfântul Petru venit să-i sfințească pământul, se închină în urma plugului.

CONSTANȚA

OVIDIU VUIA:

MUNTELE PURIFICĂRII

Poetului și prietenului
Nicolae Novac.

- . -

Purgatoriul dantesco
e un munte înalt
ridicat din fântâna glaucă a Oceanului,
- Catedrală în marmură de Carrara -
până la porțile cerului.
Coroana de spini a Mântuitorului
a dat rodul unei grădini a măslinilor
în vârf, pe platoul întins al Paradisului
terestru.

De jos de la vărsarea Tibrului, din vis,
Omul se trudește să urce
cărările, cu trandafiri și crini,
ale curățeniei interioare:
baie în izvorul isopului
de mirodenii Bethleemului,
trup șters cu foile cipreșilor
de lângă mormintele de pe Via Appia Antigua.
Miroase a liturghie, a Duh Sfânt, a Iisus
Christos.

Muntele fortă, vulcan clocotind de lavă
în pieptul poetului
pornit cu giganții să-și facă scară și turn
până în pragul țării fără nume.
Hotare infinite, urieși de ghiță,
Siluete nemigcate,
Statui ale tăcerii și liniștii, Poeme.

Coclauri unde cerbii se-adună
să-și vadă în oglinda lunii
Chipul de Făt-Frumos
născut din umbra stelelor
și roua dimineții
în albul aureolelor, proaspăt,
precum culcușul heruvilor,

lezăr, lacrimă curată, strop de lumină,
licărind în soare
ca potirul sfântului Gral,
pe culmea pietroasă a Retezatului,
Tabloul înălțării pure.

În timpul urcusului
trunchiul sterp al toiagului lui Tannhäuser
se va năuri ca Orionul și nflori asemenea
crengii liliacului,
astfel că păcătosul va fi primit
la nunta și cina de taină a sufletului,
cântecul plâns al psalmistului, Mântuirea.

Muntele epopee și mit
Horeb și Tabor biblic.
Această legendă a legendelor numită Viață,
prin care-i dat să treacă
Destinul pământesc al muritorului.

Deșertăciune

*Deșertăciune, mare jupâneasă,
îți slugărim, încovoiați din șale,
pentru un surâs și-un sfârc de bici mai moale,
sau pentru un blid de fiere ticăloasă.*

*Ne căciulim, argați ai curții tale,
pupându-ți, ploconiți pe lângă masă,
ciubotele și poala de mătăasă
și mâna cu brățări și cu opale.*

*Si când, cocoană crudă și fudulă,
râzând, ne-alungi din curtea ta deșertă
c'un pumn de lacrimi plată de căciulă,*

*ingenunchem în pulbere, la poartă,
și, lacomi de robie nesătulă,
cerșim din nou gârbaciul ce nu iartă.*

RADU GYR

MARGARETA Dr. MEȘTER.

S'a născut în anul 1872
în Turda (Transilvania).

A scris în „Gazeta Transilvaniei”, „Familia”, „Telegraful Rom.”, „Tribuna” Sibiu, „Rândunica”, „Revista Orăștiei”, „Foaia Literară” a dnei Rudow-Suciu, „Luceafărul”, „Lupta”, „Tribuna” din Arad și alte foi mai mărunte locale.

Lucrări:

1. „Din tainele vieții”, nuvele și schițe.

Fragment

Cum i-a înmuiaț Dumnezeu inima. Din om aspru, sec, scurt la vorbă, totdeauna ca aer poruncitor, — s'a ales unul potolit și blând.

Inima de părinte, — inima l'a schimbat.

E în amurgul sării. Sâmbătă.

Lina fata a doua, rostise prin casă, prin tindă, măturase curtea, și pe dinaintea porțiței în uliță — și acum să hârjonea cu niște pui de rațe îndărătnici, cari nu voiau să între la culcuș, ci se împrăștiau cât e curtea.

Gligor dupăce izprăvisese cu vitele și cu gospodăria din atară, se așeză pe prispă. Cu ochii pironiți înaintea lui în pământ ședea perdut în gânduri.

Safta, nevasta lui umblă buimăcită prin casă și tindă, văiețându-se încetinel să nu fie auzită de omul ei. Avea noroc în mângăierea lacrimelor, căci altcum simțea că nu alta, dar trebuie să-i plesnească inima de atâta durere și supărare. Nu avea ochi să vadă pe Gligor, îl ținea acum în starea în care se aflau prea de tot încânit la mașe.

Trecând a nu știu câte-a oară din casă în tindă, îi pare că aude un sușcăit înecat.

Se apropie și privește afară. Gligor șede pe prispă perdut în gânduri, cu fruntea încreștită, cu fața îngrijorată. Părea îmbătrânit deodată cu zece ani.

Pe Safta abia o mai țin picioarele. Se razimă de ușorul dinspre prispă și cu colțul năfrămii din cap, își șterge lacrimile, cari îi paingeniseră ochii. — E Gligor singur. Lina e prin curtea dinapoi — își gândi. — El să fi oțtat? Doamne, fie-ți milă de mine și fata mea — și moaie-i doamne inima împetrită, să pot merge la ea, — să o mai pot vedeă barem odată.

*

Trag clopotele de veciernie. Lina vine dinspre țăietor cu un braț de surcele.

Safta stă tot răzimată de ușor cu gândurile pribegite peste câteva hotare la fata ei la Măriușa.

Cine afară de Dumnezeu ar putea spune lupta ce s'a petrecut în sufletul lui Gligor, crezut atât de zăvorit, — căci la auzul clopotelor se ridică cucernic, ia pălăria din cap, o pune lângă sine, își face cruce și cu mâinile împreunate rostește lin o rugăciune.

La vederea acestui fapt Safta și Lina au înmărmurit. Nu cutezau să se clintească din loc.

După ce Gligor își isprăvi rugăciunea, își puse pălăria iarăși în cap, și ca ușurat de-o grea povoaară,

cu glas blând ca nîcîcînd alte dăji, zise: — Safto, auzi Safto, ian vină încoace. Saftai îi tremurau genunchii. Șovăitor cu pași nesiguri se apropie de Gligor.

— Aud Gligor.

— Văd că ești aproape prăpădită și tu din lume Safto. — Șezi. Șezi aci lângă mine.

Safta ca în neștire se puse lângă el. Lina de frică că o să vie iară o furtună, de cari adeseori aveau parte decînd cu treburile Măriușei, lăpădă surcelele și fugi spre grădină. Știa grozăvenia lui Gligor cînd îl apucă mânia.

— Safto, să ne înșelegem ca oamenii.

— Să Gligor.

— Hm, hm, ..îi fi auzit și tu... hm, (îi venia greu de tot să vorbească de Măriușa) că... că Măriușa noastră îi... îi de moarte.

— Auzit Gligor și mi se rupe inima — zise Safta începînd a plînge cu toată durerea înecată a inimei de mamă. — Lasă... lasă plînsul Safto — îi vorbi Gligor frămîntîndu-și și el lacrimile ce i se iveau în gene. — Să mă lași Gligor să merg la ea.

— În casa aceea să ne punem noi piciorul?

— Să Gligore, căci a fi și păcat să ne lăpădăm noi de copilul nostru... E a noastră Gligor, cu tot păcatul ei... E sânge din sângele nostru...

Gligor da din cap gânditor. Fruntea iarăși i se încreși și privirile i se aspriră.

După o tăcere mai lungă, pe care Safta, văzîndu-l întunecat la față, nu cutezase să o întrerupă, începî vorba Gligor.

— Eu în casa aceea nu-mi pun piciorul... hm... dar ușa mea... hm... e deschisă înaintea copilului pocăit... hm, hm... dacă crezi...

— Să merg să o aduc Gligore — se grăbi Safta mirată, cu licărire de nădejde în suflet — să moară în casa noastră dacă n'are zile... Vai de capul ei săraca și vai de capul părinților năcăjiți ca noi.

— Asta vezi — zise Gligor cu fața în pământ — durerea asta aici la inimă... hm..., mi s-a pus un nod Safto... de năcaz, de obidă... hm..., căci e a noastră... a fost rea... hm..., ne-a rușinat... dar e a noastră...

— Să o aducem Gligore dragul meu. Iartă-o. Suntem părinți și — suntem creștini.

— Creștini — repeși Gligor ca și când ar fi auzit numai cuvântul din urmă — suntem creștini și suntem părinți — continuă pentru sine — și e sânge din sângele nostru... hm..., auzi Safto, nodul ăsta nu mă conținește dela inimă... poate e rău de tot cu ea... hm..., poate — doamne feri și apără... poate va fi și murit...

— N'a murit, Gligor. Mi-a spus Pavel poștarul... Mi-a spus adineori pe fereastră să nu auzi tu... Iartă-mă Gligore, sunt mamă și nu mă lasă inima să nu știu de copilul meu.

— Ți-a spus zici, că n'a murit încă?... Atunci nu-i vreme de perdut Safto... hm..., Fă cum gândești... hm..., eu nu pot face nimic, mă leagă jurământul... hm..., Și e a noastră amărâta de ea...

— Și spune Pavel că are foc mult și în aiurări ne strigă... Ne strigă pe noi, pe sora sa... Gligore dragul meu eu merg să o aduc...

— Fă cum gândești... hm..., dacă încă nu-i prea târziu... Copii, copii... hm. — Oare unde-i fata asta — zise Safta tremurând în tot corpul — Lină, Lino, fată haid' unde ești?... Apropie-te. Ce ți-e de tremuri și tu?... Aleargă iute la Mitru, spune să prindă la căruță să

vie încoace... — O înecă plânsul — Să vie... că mergem după Măriuța...

Lina se aruncă înaintea lui Gligor, îi sărută mâinile și cu ochii plini de lacrimi alergă.

— Copii, copii... — își zise Gligor și rămase ca împietrit pe prispă cu privirile întinse înaintea lui. Doi bobi mari de lacrimi i-au alunecat pe fața brăzdată de durerile sulețești.

CREERUL OMENESC, O MAȘINĂ PERFECTĂ

Un savant american dr. Wiener a lansat o nouă teorie care răstoarnă cu totul celelalte teorii existente despre felul de gândire al omului. Wiener spune că creierul omului lucrează la fel cum ar lucra o centrală telefonică sau un aparat de televiziune.

tim ceva, atunci acele celule electrice formează în mintea noastră o imagine, așa cum se formează astăzi cu ajutorul electricității imaginii pe ecranul aparatului de televiziune.

Ceea ce oamenii au inventat acum, telefonul, radio, televiziunea, toate acestea au fost întrebuințate de creierul omenesc de milioane de ani. Câte odată însă, se întâmplă la fel cum se întâmplă și la aparatele de radio sau televiziune, creierul primește mai multe impresii deodată, așa cum ar vorbi mai mulți inși pe un fir de telefon. În acest caz omul dă semne de nebuneală.

Creierul omenesc e format dintr-o mulțime de celule electrice. Când vrem să ne referim la un anumit lucru, atunci se face un contact și una din celule, acolo unde am depozitat în memoria noastră cunoștințele căpătate, este pusă în legătură directă cu restul trupului. În acel moment omul vorbește și explică pe baza explicațiilor primite dela acea celulă, așa cum un om ar explica altuia prin telefon ce se întâmplă în acel moment în altă parte.

Când vrem să ne reamin-

Faptul că un nebun vorbește acum una și pe urmă alta e că legătura internă a celulelor nervoase are undeva "atingere pe fir," iar omul recepționează mai multe gânduri în același timp.

Dr. ION SCURTU:

Cugetări

Neclintirea vârfurilor de munți înflorează ca și z buciumarea valurilor mării; culmile fericirii te cutremură ca și adâncurile suferinții. Dar omul puternic râvnește înălțimile idealurilor și nu se înspăimântă de abisurile decepțiunilor. De pe culmile biruinței își pleacă smerita frunte înaintea Stăpânului lumii; din prăpastia înfrângerii își ridică ochii încrezători spre Dânsul.

*

Sunt atâția oameni fără de nici un merit real, al căror nume își răsună în urechi o viață 'ntreagă. Dar sunt mai numeroși oamenii de valoare, al căror nume nu se rostește nici odată cu zgomot. Numai moartea, înviețoarea meritelor uitate, dățătoarea recunoștinței tăgăduite, se îndură să poarte faima celor modești și să spulbere de veci trufia celor deșerți.

*

Nu există caracter fără de sentimentul profund al jertfirei de sine. Iar în lumea celor mulți și răi, cari s'ar mânca de vii, puținele caractere, jertfindu-se, pier. Iată tragicul caracterelor, — osânda lor și prin ea osânda nobleței geniului uman.

*

Unii oameni sunt atât de generoși, că-ți doresc moartea, numai să-ți poată recunoaște mai curând meritele.

*

Modernii caută, pe 'ntrecute, a desăvârși „arta de a trăi“. Cei vechi se mulțumeau să idealizeze „arta de a muri“. Dar, lăcomindu-se la plăcerile vieții, modernii mor pe 'nțetul, zi de zi. Cei vechi înțelegeau, că viața adevărată începe dincolo de moarte. Numai viața asta rămâne — în faptele celor ce se duc.

*

Mai bine o mie de dușmani sinceri decât un prieten fals.

*

ION PILLAT

I. Pillat (caricatură de M. Iancu).

Primăvara

Din tren, în zori, văd cerul ca o apă
Prea limpede cu scoica lunii-n fund.
Plopi nalți la luminișuri dau să-ncapă :
Iscoade sunt și zările pătrund.

Spre răsărit ard coifuri parcă-n pară,
Cu jar de aur sulți se aprind ;
De-acuma gloata umbrei o să piară.
Arcașii tainici arcurile-și prind.

Dar meri și peri și pruni de pe coline
Răspund și ei, trăgînd cu praf de flori,
Și-n bîzii de gloanțe de albine,
Desfășură un lanț de trăgători.

Podgoria-i toată nouri de șrapnele
Încremenite-n aer de prier.

Primăvara rurală

Primăvara, fată mare
A sosit în sat, la noi,
Ca un cîntec de cîmpoi
Într-o zi de sărbătoare...
A picat azi dimineață —
Și abia intrată-n sat,
Satul tot s-a deșteptat
În parfum de izmă creată !...

Primăvara, fată mare
Vine-n fiecare an
În pantofi de magheran
Dăruți de Sfîntul Soare...
Și de-ndată ce-și arată
Fecioria-mprospătată
Toți, în jurul ei, fac roată !...
Toți copiii
Și bătrînii
Își umflă, la fel, plămînii
Și-și fac cruce de-așa fată —
Doctoriță fără plată...

Îi deschid ferestrele
Să le-alunge boalele
Și dihonă, din case...
O ridică-n osanale
Ca pe-o scară de mătase
Pînă-n ceru-al șaptelea...
Și-apoi,
O pornesc cu ea
Pe șosea,
Pînă la fîntînă-n vale
Ca s-o spele pe picioare,
Fiindcă-n fiecare an,
Cînd sosește-n sat la noi,
În pantofi de magheran —
Primăvara, fată mare,
Toată-i plină de... noroi !...

ȘT. O. IOSIF

Cîntec de primăvară

Înfloresc grădinele,
Ceru-i ca oglinda ;
Prin livezi albinele
Și-au pornit colinda...

Cîntă ciocîrliile
Imn de veselie ;
Fluturii cu miile
Joacă pe cîmpie.

Joacă fete și băieți
Hora-n bătătură —
Ah, de ce n-am zece vieți
Să te cînt, Natură !

INTERVIUL NOSTRU

realizat de Vasile Versavia

DIN NOU DESPRE

CONDITIA INTELECTUALULUI IN ROMANIA

L-am cunoscut pe Dr. Toma Hentea la Casa Romana din Oakland, mi-l prezentase D-l Ilie Smultea preşedintele acestui locaş românesc. Aflând că este din Timişoara unde a fost şef de lucrări la Institutul Politehnic, am manifestat un interes deosebit fată de dânsul şi am început prin a discuta despre cunoştinţe comune şi, numaidecât, despre dificultăţile care macină viaţa unui tânăr intelectual în România de azi.

Dr. Hentea a venit în Statele Unite în toamna anului 1982 la invitaţia şi cu sprijinul unor profesori de la Universitatea California din Davis. Ca mulţi alţi intelectuali români, Dr. Hentea a hotărât să nu se mai întoarcă în România.

--De ce?

-Motivul sunt numeroase şi grave.

-Numiţi câteva care privesc direct condiţia unui cadru universitar român.

-Un cadru didactic din învăţământul românesc este supus unor restricţii fundamentale privind libertatea de exprimare a opiniilor personale. În plus, este constrâns să profeseze opinii şi idei care nu-i aparţin şi sunt contrare convingerilor lui. Nu rareori i se cere să justifice în faţa studenţilor unele măsuri administrative şi politice restrictive ale autorităţilor pe care el însuşi nu le aprobă.

-Puteţi să ne daţi câteva detalii privind constrângerile la care sunt supuse cadrele universitare româneşti?

-Înainte de toate, cadrele universitare româ-

neşti sunt suprasolicitate cu sarcini administrative care nu au nimic comun cu procesul de învăţământ. Ele trebuie să controleze periodic studenţii la cămine, să supravegheze activitatea de autogospodărire la cantine, să participe la şedinţele de indoctrinare a studenţilor, să-i mobilizeze la demonstraţiile organizate şi să-i reţină de la demonstraţii necontrolate. Cadrele didactice trebuie să însoţească studenţii pentru perioade îndelungate la muncile agricole. Practic, unui cadru didactic i se cere să fie un fel de vâtaf prin intermediul căruia statul controlează viaţa studenţilor.

-Ce ne puteţi spune despre activitatea de cercetare din învăţământul românesc?

-Pe lângă faptul că timpul alocat cercetării ştiinţifice este extrem de limitat, există dificultăţi serioase şi în privinţa posibilităţilor de documentare şi a asigurării bazei materiale necesare cercetării. În timp ce conducerea de partid şi de stat afirmă că schimburile cu străinătatea s-au intensificat şi se amplifică neconţinut, realitatea este că importurile de materiale şi aparatură pentru cercetare au fost practic eliminate. De asemenea, majoritatea abonamentelor la reviste străine au fost suprimate. În ultimii ani asistăm, în plus, la o reducere drastică a schimburilor de experienţă şi a contactelor cu specialiştii străini.

-De ce?

-D-na Ceausescu personal trebuie să aprobe orice schimb cultural sau ştiinţific cu străinătatea. Si-a asumat şi această sarcină pe lângă altele numeroase, tot mai numeroase. Orî dânsa este mai mult plecată din ţară iar pe la sediul Consiliului Naţional pentru Ştiinţa şi Tehnologie, al cărui preşedinte este, nu trece cu lunile, poate cu anul. Este imposibil de înţeles de ce D-na Ceausescu, copleşita de funcţii poli-

tice și de stat, și-a asumat și această sarcină pe care, evident, nu are cum s-o îndeplinească.

-Consecința?

-Ești condamnat la izolare de lumea științifică internațională.

-Ce remediu vedeți, ce speranțe pot fi întrezărite?

-Pentru moment este greu să sperăm că situația se va îmbunătăți ca urmare a unei schimbări în atitudinea guvernului. Este încurajator faptul că există încă studenți bine pregătiți, vin la facultate candidați admirabili. În ciuda dificultăților, universitățile românești continuă să producă specialiști de înaltă calificare.

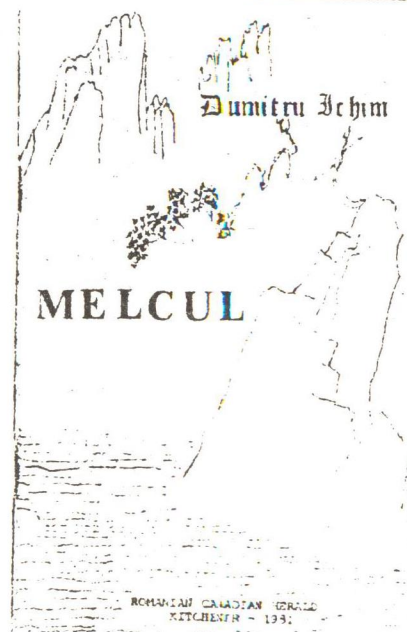
-Cum?

-Prin sacrificii, prin pregătirea lor în cadru particular. Apoi se menține în rândurile populației interesul pentru realizările de valoare. Spre exemplu, o carte bună care apare se epuizează de îndată. Din nefericire, majoritatea absolvenților încetează să se dezvolte din punct de vedere profesional odată cu părăsirea studiilor universitare. În activitatea lor de specialiști nu sunt solicitați și nu sunt folosiți la nivelul pregătirii lor, iar autoritățile nu manifestă încredere în potențialul lor creator. Rezultatul este că mulți sunt obligați să accepte funcții administrative, irosindu-se în acest fel multe talente promițătoare.

- "Condițiile de bază pe care le întâmpină instituțiile academice sub regimuri opresive sunt foarte asemănătoare: guvern autoritar care impune restricțiuni asupra libertății cuvântului, cenzura formală și neformală, strict control în universități și eliminarea sistematică a cercurilor critice." (Jeffrey M. Puryear, "Higher Education, Development Assistance, and Repressive Regimes," Studies in Comparative International Development, vol. 17, Nr. 2).

CĂRȚI

Una din lacunele exilului nostru, este fără doar și poate lipsa unei literaturi dramatice. În toți acești ani de destăruare, a apărut în Editura "Cartea Pribelei" din Valle Hermoso, Argentina, în anul 1951: "IPHIGENIA" de Mircea Eliade și în anul 1981, în Editura I. Dumitru din München; Germania de Vest, piesa "BERBECUL ÎMBLÂNZIT" de Vlad Stanomir.

În Editura "Asociația Culturală Hispano-Română" din Salamanca, Spania, de sub conducerea d-lui Aurelio Raută a apărut în anul 1952, volumul "TEATRU" de Ion Luca Caragiale.

IPHIGENIA lui Mircea Eliade, fiind nespus de lungă, nu poate fi interpretată de cât de artiști profesioniști. Și, așisderea, nu poate fi înțeleasă de cât de un număr restrâns de spectatori.

BERBECUL ÎMBLÂNZIT al lui Vlad Stanomir, are, fără doar și poate, merite din punct de vedere literar. Cultivând însă "absurdul ionescian", atât de greu de înțeles de marele public, respectiva piesă de teatru rămâne, cel puțin de deocamdată, o simplă mărturie pe această temă.

Iată însă că,,poetul Dumitru Ichim,dăruiește exilului nostru o piesă de teatru,în admirabile versuri,întitulată:"MELCUL",apărută în Colecția "Vestitorul Român-Canadian" din Kitchener, Ontario,Canada.

Lăsând la o parte,titlul bizar al respectivelor piese teatrale,ținem să subliniem că întreaga acțiune,are ca motiv:patimile,moartea și învierea Domnului și Mântuitorului nostru Isus.

Ca atare,ținem să subliniem că poetul Dumitru Ichim,a dăruit exilului nostru,prima piesă de teatru ce poate fi interpretată încadrul comunităților românești de peste hotarele țării noastre de bastină,fiind scurtă,în șase scene ce nu necesită schimbare de decor și în versuri ușoare de învățat, chiar de copii.

EMIL VICAȘ: "NOMAZII ȘI SEDENTARII",Colecția DRUM,1982.

În numai 16 pagini,autorul acestei broșuri,face succint un întreg istoric al omenirii de la începuturile ei și până în zilele noastre de astăzi.

Textul respectiv al acestei nespuse de interesante broșuri,a făcut obiectul unei comunicări,la Congresul Limbii Române,ce a avut loc în 1977 în orașul Montreal din Canada.

Datele și documentele prezentate de autor în aceste pagini,sunt și rămân o dovadă de netăgăduit în ceea ce privește contribuția Exilului nostru la dreapta luptă ce-o ducem împotriva comunismului ateu.

Reproducem mai jos ultimul aliniat din această broșură:"Noi românii,fii ai unui popor sedentar,de aici și din țară,ar trebui să cântăm după îndemnurile poeziei lui Andrei Mureșanu:"Deșteaptă-te sedentaru! român din somnul cel de moarte în care te adânciră nomazii de tirani",pentru ca să luptăm și să rezistăm prin Unire între noi și împreună cu celelalte națiuni sedentare sau sedentarizate".

AUREL D. BUGARIU

Carnet

* Arlăm cu nespuse bucurie că dl. Vintilă Horia,ne va dăruia în curând o ANTOLOGIE A POETILOR ROMANI DIN EXIL. Că o asemenea Antologie,este absolut necesară,asta firește,nu mai intră în discuție.

D-l Vintilă Horia,ne-a dăruit,o subliniem,prima Antologie a poetilor români din Exil,în Colecția "Meșterul Manole" din Buenos Aires.O primă înjghebare pe această temă,bine venită,la acea vreme,dar incompletă și pareni-se,cu părere de rău,alcătuită de către autor,pe baza unor prietenii personale. Căci,sincer,nu ne putem explica cărui fapt anume a fost omis din respectiva Antologie un poet ca Ion Sân-Giorgiu, care la acea vreme se afla el însuși în exil,asta ca să nu mai amintim pe alți poeți cu mult superiori celor antologiați în respectiva Antologie.

Suntem înformați însă că dl. Vintilă Horia s'a adresat deja unor anumiți poeți din exil,pentru a-i trimite material spre a alcătui respectiva Antologie,fără a fi făcut public ce anume intenționează a realiza.Căci,în ceea ce ne privește,pentru a întocmi cu adevărat o Antologie lirică a Exilului,este absolut nevoie de a obține colaborările tuturor celor ce scriu versuri în limba lor natală,chit că nu sunt nici "dadaști" și nici "cubiști" sau alte asemenea abominații literare.

NU!... Exilul nostru nu are nevoie de o asemenea ANTOLOGIE PARTINICĂ!... Ba mai presus de toate,noi,poeții români de peste hotare,nu înțelegem a sta alături într'o ANTOLOGIE a Exilului,cu zișii "disidenți" ce s'au sălăstuit peste hotare,ce-l urăsc,din motive personale pe N. Ceaușescu,dar n'au dovedit c'ar fi la rându-le; anti-comuniști.

Ar fi,credem,cazul,ca d-l Vintilă Horia să se gândească,de două ori și jumătate,pe această temă,înainte de a-și compromite numele.

* Cu durere, cu mare și nespuse durere, aflăm că ne-a părăsit încă un bun și drag camarad, pe căl din urmă drum al amarnicului nostru Exil: Toader Ioreș, la 14 Noembrie, 1982, în Buenos Aires, Argentina.

Nu ne-am cunoscut personal, niciodată, dar am avut bucuria să-l am colaborator la revista VERS, în paginile cărora l-am publicat câteva bucăți din scrierile lui nespuse de delicioase și cu duh arhaic ardelenesc.

În prezentul număr al Buletinului nostru, cititorii noștri vor găsi un fragment din romanul: "CINE CÂNTĂ", pe care-l pregătea pentru tipar acum vre-o câțiva ani de zile, dar nu știm dacă l'a terminat ori ba, sub titlul: "PAMÂNTUL NOSTRU".

...Plânge printre ramuri Luna,
Noptile-s pustii,
Căci te-ai dus pe totdeauna,
Și n'ai să mai vii..."

Dormi în pace, camarade dragă, noi cei ce mai trăim încă, îți vom duce mai departe lupta pentru Neam și Țară, chiar dacă și oasele noastre, vor fi frânate pe roata istoriei, precum cele ale lui Horia și Cloșca. Ardealul tău, mândrul tău Ardeal, nu-l vom uita niciodată!...

* ÎN SFARȘIT UN EVREU CARE SPUNE ADEVĂRUL.

Sub acest titlu, în numărul 11-12 din Septembrie-Octombrie 1982, revista "ȚARA ȘI EXILUL", publică următorul articol, pe care, considerându-l de o nespuse importanță, ne permitem a reproduce mai jos, următoarele pasagi:

"Dl Johann Rosenfeld, rezident în Frankfurt, publică un articol în "BIRE", în care recunoaște că România a fost singura țară din Europa ocupată de nazisti, care și-a salvat aproape integral evreimea de exterminare". Dar iată propriile declarații ale D-lui Rosenfeld:

"Cu toate că România a ajuns între anii 1941-1944 în sfera de influență a Germaniei naziste, ea se opune tuturor presiunilor hitleriste și refuză deportarea evreilor la Auschwitz, fiind astfel singura țară din Europa ocupată de

nazisti, care și-a salvat aproape integral evreimea de la exterminare... În toamna anului 1981, în fața tribunalului de la Frankenthal, s'a desfășurat un proces al fostului ofițer superior SS, Gustav Richter care între anii 1941-44 a fost atășat responsabil al problemelor evrești pe lângă misiunea germană la București, omul lui Adolf Eichmann".

Iată ce declară Richter la proces:

"Trebuie să încercăm să m'am străduit să scot și să transport evreii din România la Auschwitz, mergeam zilnic la Antonești, la Rege și ceilalți, cu mesaje și presiuni de la Hitler, Himmler și Heydrich, dar totul era în zadar, nu am reușit, românii refuzau să ne predea evreii"... Mii de refugiați evrei din ghetourile poloneze și slovace s'au salvat trecând frontierele cu ajutorul eroic al unor țărani români...

"Se poate spune că: salvarea aproape integrală a populației evrești din România a fost un act istoric, pentru care poporul român poate fi mândru și merită mulțumiri eterne. Și dacă nu era dictatul de la Viena și cedarea Ardealului de Nord, Ungariei, s'ar fi salvat și cei 400.000 de evrei ardeleni, deportați de maghiari la Auschwitz"...

Iată deci un adevăr istoric, afirmat și recunoscut, atât de un evreu, cât și de un german...

* LACRIMI - La 19 Octombrie, 1982, a murit la Washington, la vârsta de 68 de ani, cernăuțeanul ce și-a făcut la rândul său stagiul la Rostock și la Buchenwald: Vladimir Clain Stefanelli... Tot la Washington, la 5 Noembrie, a decedat ziaristul G. Daniepol. La Buenos Aires, unde mersese să-și vadă ruda sa, Prof. D. Găzdaru, s'a stins din viață, camaradul Stoian Brăilă, care la rândul său a trecut prin lagărele de la Rostock și Buchenwald. Miercuri, 24 Noembrie, 1982, după o lungă și grea suferință, și-a dat ostășescul sfârșit camarada Olimpia Zamfir Dragnea, din Philadelphia, fiind înmormântată în cimitirul de la Vatra Românească. La 28 Nov., a încetat din viață, la Lausanne, în Elveția, Regina Mamă Elena...

* SE TRAGE CU PRAȘTIA - După ce s'au trimis scrisori cu conținut explozibil anumitor personalități românești din Exil, iată că acum, Guvernul dela București, a găsit o altă metodă pentru a intimida Exilul. Și iată dovada gol-goluță, ce o dăm drept mărturie mai jos, din numărul 164 al revistei VATRA, din Germania:

"La miezul nopții spre 15 Februarie, redacția Vetrei,...a fost bombardată cu alicie trase la precizie din praștie, în geamurile din dreptul biroului și-al dormitorului. Faptul s'a repetat după ora 2 noaptea, trăgându-se în exact în aceleași geamuri... E drept că bănuțul e un "refugiat", care se duce regulat în țară, pe cât se spune: așa, cu pașaport de refugiat"...

"Mănăstire'ntr'un picior,
Ghici ciupercă cine-i"...

Nu, nu sunt praștii care să ne înspăimânte, nici bombe în scrisori, căci de-om cădea izbiți în frunte, v'om muri cu zâmbetul pe buze, pentru NE-AM și pentru ȚARĂ.

Acesta este și rămâne, TESTAMENTUL nostru.

* AM SPUS'O ȘI O REPETĂM, că anume, "BULETINUL CA-SA ROMÂNĂ", nu este și nici nu vrea să fie altceva de cât o punte de legătură și informație pentru membrii Asociației noastre. Cu alte cuvinte, nu credem că, în ceea ce ne privește, ne-am găsi în competiție cu alte publicații românești din Exil.

Da, suntem de acord cu cei ce ne scriu, că anume, la ora actuală, apar peste hotare, o seamă de publicații românești, fie tipărite, fie mimeografiate, ce-și cer dreptul la existență, pe care sincer, credem că-l merită.

Unde însă apele se încurcă, și pe drept cuvânt, este atunci când vine vorba plătirii abonamentelor. Primind, hai să zicem, numai 10 asemenea publicații, cu un abonament anual de circa \$ 15.00 și chiar mai mult uneori, cine anume își poate permite un asemenea sacrificiu bănesc?... Fiind întrebați, punem la rândul-ne întrebarea: n'ar fi oare mai bine ca scriitorii români din Exil ce au

ceva de spus, în loc de a-și scoate fiecare publicația lui, s'ar concentra în jurul unor publicații mai vechi ce și-au găsit deja drum și s'au impus Exilului, prin seriozitatea lor?...

Considerăm această întrebare ce ne-a fost adresată, ca bine venită.

Gândească acum asupra ei și alții!...

* SPUN UNII CA, toate tribulațiile maghiarilor de peste hotare, pe tema persecuțiilor consăngenilor lor din Republica Socialistă România, la întemeierea căreia, ei și-au dat, ca minoritari, întreaga lor contribuție, ar fi dirijată direct de Moscova.

O fi, n'o fi, noi nu avem nici o dovadă, nici pro și nici contra.

Ca atare, considerăm întreaga afacere, pe această temă, drept o "bazaconie" absolut neîntemeiată. Propaganda și lătratul lor la stele, au un conținut strict iredentist. Cu alte cuvinte, vor ceea ce nu pot avea, adică: ARDEALUL, leagănul de naștere al Neamului nostru, de la bătălia Traian încoace.

ARDEALUL, pentru care au murit, zdrobiți fiind, cu roata, zdrumicându-li-se trupul în cel mai barbar și crud mod: HORIA și CLOȘCA, de către maghiari, a fost, este și va rămâne, etern românesc. Ardealul pentru care a înebunit de durere Avram Iancu, cu o majoritate covârșitoare de Români, nu mai poate fi deslipit dela trupul țării din care face parte integrală.

Dacă guvernul comunist dela București îi persecută astăzi pe maghiari, nu trebuie uitat că în același timp îi persecută și pe românii băștinași ce nu înțeleg să joace în hora cântată de taraful țigănesc al familiei Ceaușescu.

N'avem nimic de răfuit cu maghiarii de peste hotare, pe care i-am dori alături de noi în lupta comună împotriva comunismului, dar nici nu înțelegem a ne închide ochii, a ne astupa urechile și a nu reacționa, atunci când, fie împinși de Moscova, fie de sentimente iredentiste, devin obraznici.

NICOLAE NOVAC

PENTRU GOSPODINE

Cum se pregătește borșul

Se pune un vas cu apă să clocotească cu crengi de vișin și cimbru de câmp.

Se ia trei părți tărîțe de grâu și o parte tărîțe de mălai. Se amestecă toate într-o puțină care a fost opărită, uscată și afumată cu cărpă arsă sau cu zahăr ars. Se poate face și în vas de pământ. Se adaogă apă rece cât cuprinde până se înmoaie tărîțele.

Se umple cu apă clocotită, se amestecă bine cu o vergea până se răcește de suferi degetul. Se adaogă apoi huștele, care sunt tărîțele ce au servit la alt borș, se amestecă bine, se sting cu câțiva cărbuni aprinși pentru a-l ține limpede. Se lasă până se acrește la cald, apoi se duce într'un loc răcoros după ce putina a fost acoperită cu o cărpă curată și un fund deasupra. În lipsa huștelor se întrebuințează aluat dela frământarea pâinii sau drojdie de bere. Borșul de secară luat dimineața câte un pahar este bun pentru cei suferinzi de piept.

SARMALE DE VARZĂ CU TOBĂ DE SÂNGERETE

Se fac sarmalele de varză cu carne (obișnuite). Se pune într-o cratiță sau oală de pământ, un rând de varză tăiată mărunt, un rând de sarmale, iar mijlocul să rămână gol. Acolo se așează toba de sângerete, se pune puțină apă și se pune la fiert. Se face apoi un sos din ceapă tăiată mărunt și prăjită, se pun boabe de piper și se toarnă peste varză, se lasă să fiarbă; când se servește se taie toba felii.

PARASCHIVA TÂMPĂNARU

Câteva preparate cu mere

PLĂCINTĂ CU MERE

Un kg. de făină, un pahar cu zahăr pisat, două linguri pline cu grăsime, 2 linguri pline cu unt, 1 pahar de lapte, de 4 lei drojdie de bere, 2 kg. mere și puțină scorțișoară, se pune toată făina pe masă, se cerne și adaogă o lingură de zahăr pisat, grăsimea, untul și drojdia de bere topită în lapte. Se frământă bine, formând o cocă potrivit de tare și o lăsăm să crească. În timp ce crește, preparăm merele ca pentru ștrudel, iar când s'au răcit, împărțim coca în două părți egale, întindem o foaie cât tava, punem apoi merele care au fost amestecate cu scorțișoara, deasupra punem altă foaie, o ungem cu ouă și grăsime cu puțin zahăr, o dăm la cuptor la un foc potrivit. Când e coaptă lăsăm să se răcească și o tăiem bucăți pătrate.

BUDINCĂ DE MERE

Șase ouă, un pahar de zahăr, o franzeluță, 1 kg mere, scorțișoară, 1/2 litru lapte. Se înmoaie miezul de franzelă în lapte, apoi se scurge și se dă prin sită. Se prepară merele ca pentru ștrudel și se lasă să se răcească. Freacă gălbenușele cu zahărul (o lingură) iar albușele se bat spumă; se amestecă miezul de franzelă cu cele mai de sus, apoi se pune din acest amestec într-o formă unsă cu unt și pesmet, iar la mijloc se pun merele, deasupra lor iarăși din compoziție, apoi se dă la cuptor. Când s'a copt se răstoarnă pe farfurie și se servește cu diferite sosuri de fructe.

MARIA MIHĂILESCU-SEVERIN

ENGLISH SECTION

"COBZARUL"

- - - from "Songs for Romanians"

Old bard, come play a tune for me,
Do not be so forbearing!
I'll give you wine, and money, too,
And ev'n the shirt I'm wearing.

Come, play upon your zither, too,
The old, old tale of passion
Which once bewitched this helpless heart
In such o'erwhelming fashion.

Old bard, come play on your guitar
And make these eyes to glitter;
For soon the curtain must descend
Upon a life so bitter.

Beside the cup would I remain,
For life holds naught to tempt me;
I am a homeless orphan boy,
My pockets all are empty.

Here let me sit, alone and sad,
Within this darksome tavern,
To drink, to sing, and thus forget
That once I loved a maiden.

Translated by
GEORGE C. MUREȘANU

VASILE VERSAVIA:

The tear of the owl

*The ground in us is in increase
and memories come, from this time forth, to live;
youth is building flags,
the old are building churches,
the wood of the cross is in blossom again.
And it is by no means allowed
to grieve in the twi-light
when the passage which brought us carries us on,
when the eye is passing
and the hand
and the legs —
the pleasure from our bones is passing on
and the passage is the greenness which races in us
as long as the blood is pacing
like a shepherd in the field.*

Viewpoint

*Whichever way I look at it,
my eyes see nothing more than grass;
on roofs and in foundations,
under the fingernails of the wise — grass.
My friend, it is with grass that you embrace me,
and our entire friendship
is a single arm of grass.*

- Translated by DAN CHRISTENSON -

GEORGE COSBUC

— THE PLOWMAN'S POET —

By NICOLAE NOVAC

The appearance of Mihai Eminescu on the horizon of Romanian Literature caused a veritable revolution in Romanian thinking. A countless number of writers were inspired and awed by the genius of the great Moldavian writer, trying to imitate him in all their works. Their results, however, not only failed to exceed Eminescu's creations, but fell far short of their quality and value.

In this atmosphere of false pessimism and misunderstood patriotism, there appeared like the comforting sun in springtime, **George Coșbuc**, the Ardelean Poet.

Coșbuc brings into the field of Romanian poetry a serene and wholesome note. And, above all, an original and personal note.

Coșbuc (Coshbuc) was born on September 20th, 1886, in the village of Hordou-Nasaud in the northern part of Transylvania as the son of the clergyman Sebastian. He begins primary school in Salva, with his teacher Tănăsucă, the church singer, continues studies in his native village and finishes same in Telciu, proceeding from there to the college of Năsăud in 1876. There he is developing intensive literary activity within the lecture Society "Virtus Romana Rediviva" whose vice-president (1882) and president (1883) he will be, collaborating in the review "Muza Someșană" under the pseudonym of C. Boscu, which we shall find in publications "The Family", "The Friend of the Family" and even in "The Tribune" of Sibiu.

Graduating from the college, Coșbuc enters the University of Cluj, making his debut in the "Tribune" edited by Ion Slavici, with "Philosophers and Plowmen" (1866) and the following year he publishes a brochure of verses "On Turkish Ground" (Pe pământul Turcului). He does not remain, however, a long time at Cluj University, since in the year 1887 we find him as editor of the "Tribune" of Sibiu, where, as he himself attests it, he spent the most fruitful years of his life. His talent is definitively recognized upon publication of his stories in verse: "The King's Daughter of Cetini" (Fata Craiului din Cetini); "Spring of Living Water"

(Izvor de apă vie), and especially "Fulger" (Lightning) as well as his poems "Zamfira's Wedding" (Nunta Zamfirei) and "Doina", all of which brought a refreshing trend to Romanian poetry which was suffocated by the minor productions of Eminescu's imitators, who were dreaming, fainting and loving with verses by Eminescu style.

Upon publication of the poem "Summer Night" (Noapte de vară) in "Lumea Ilustrată" (Year I, No. 7, 1891) and his translation of "Sacotala" of Calides, Coșbuc is already a consecrated writer.

In 1893 appears his volume "Ballads and Idylls" (Balade și Idile) which was received with tremendous enthusiasm by the literary critics of the epoch, and hailed by I. L. Caragiale in "Moftul Român" as follows: "In the vast field of Romanian publicity, growing abundant weeds, there appeared, at last in these our days, a tree, so noble and powerful that thousands of weed harvests will perish while it will stand upright, strong and enduring, outlasting present tastes and whims of changing times, to the greater glory of our Romanian tongue". These were, without any doubt, words of deep intuition and prophecy. Proof thereof is our Centenary Celebration of the birth of that sturdy Ardelean tree, whose fruit is still as abundant, as palatable, being broadcast throughout the world in many different language translations.

The popularity of George Coșbuc further increases tremendously with the appearance of his volumes "Spring Threads" (Fire de tort) (1896); "Diary of a Summer Goldbrick" (Ziarul unui pierde vară"), (1902); and especially "Songs of Heroism" (Căntece de vitejie, 1904) wherein Coșbuc raises the patriotic poem inspired by history to the greatest heights never reached by any of his forerunners in this domain, like Dimitrie Bolintineanu and Vasile Alecsandri. Since Coșbuc does not sing the heroism of the Romanian people or soldier out of patriotic pride, but presents it with art.

The poetry of Coșbuc is extremely simple. Anyone can feel and understand it. For this reason his popularity is growing immensely, making him one of the most beloved poets of all times.

Besides the original works mentioned in the foregoing, Coșbuc turned into Romanian a number of universally treasured literary works of inestimable value, such as the Odyssey of Homer, Virgil's Aeneid, Ovid's Metamorphoses,

Byron's Mazeppa, Schiller's Don Carlos, as well as parts from Rig-Veda, Mahabarata and Ramajana. He also translated poems from Anacreon, published in "Tribuna" and from Catullus, for "Amicul Familiei" (Friend of the Family). Moreover, he translated from German poetry as well as comedies by Plautus, Terentius and Aristophanes. Hence, his contribution to the development of Romanian culture, from every point of view, is immense.

The popularity of Coșbuc extends beyond the boundaries of the country even in his lifetime, and in the year 1905, there appears in Budapest a collection from his poems translated into Hungarian. Since then, he has been translated frequently, also into German, Italian, French and English as well as other languages throughout the world.

His last volume "Drumul iubirii" (The Way of Love), appears in 1916, and the same year, Coșbuc is elected a member of the Romanian Academy, thus honoring the efforts of a titan of our literature and his great works.

On May 9th, 1918, Coșbuc closes his eyes, mourned by the entire nation.

Many of his poems have been set to music, and have been sung and are heard in our days. The great prose-writer Liviu Rebreanu, wrote in "Gazeta Bistriței" (Year VI, No. Sept., 1926) as follows: "... Coșbuc revolutionized Romanian poetry. He introduced our peasants into poetry, genuine country people, with their sorrows and joys, real folks. Up unto him, in Romanian poetry, the peasant was treated as an opera clown of a melodramatic martyr. Coșbuc sings of him for the first time in his real role, as he is.

"His sympathetic and understanding soul gave a new trend to the verse of Romanian poetry. The healthy exuberance of his verses checked the flow of morbid sentimentality into which Eminescu's imitators had fallen ..."

Therefore, and justly so, Coșbuc has been proclaimed as **The Peasant's Poet.**

EUGENIA ADAMS MUREȘANU:

SONNET: NOBLE MUSE

Noble Muse, by Heaven sent on earth to care
Of the mortal's penury and quench their tears!
Censoring my memories throughout the years,
Faithful I have been to you, my praise so fair!
I have craved and cried for your still universe,
I extolled your purple trampled underfoot,
And in sorrow, when you lent me your blest flute,
I have crowned you with the garland of my verse.
Poor I'll be without you, starving, thirsty, blind,
Dreamily seeking for some things I never find;
Shapes of castles in the clouds, which blow away.
May there be no twilights in your hours' run;
May you be all my tomorrow mornings' sun;
Part of both which in this dusty world will ray.

* * *

SONNET: MY VOW

Therein, forever graven, is my vow,
And when my heart will cease to beat one day,
From earth my oath will cross again your way
To prove the faith I cannot show you now.
Because the stars will spark their light so near,
Still telling you about my memory,
Again to witness from eternity
How poor I was, but so devoted, dear!
Again their rays will crown you and will bring
New songs, because from early golden times
The stars are sponsoring the poets' rhymes.
Then in the cloister of your heart will ring
The bells of requiem for a poet-friend
Who, in your love, saw Providence's hand.

"REBELII DIN ANGOLA CONTINUĂ OFENSIVA ÎMPOTRIVA REGIMULUI SUSȚINUT DE UNIUNEA SOVIETICĂ"--

Intr-o serie de articole, Edward Girardet, corespondentul ziarului CHRISTIAN SCIENCE MONITOR-WE (31 Mai; 2 Iunie, 1983) descrie situația politică din Angola, șapte ani după victoria grupului pro-sovietic MPLA (Migcarea populară pentru liberarea Angolei), în Nov., 1975.

Intre timp, gruparea naționalistă înfrântă atunci, UNITA (Uniunea națională pentru independența totală a Angolei) a refuzat autoritatea

noului regim și s'a regroupat cu un front de rezistență sub comanda lui Jonas Malheiro Savimbi. Girardet care a însoțit și observat forțele rebele timp de șapte săptămâni și a avut mai multe întrevederi cu Savimbi, confirmă existența a 15,000 de soldați în uniformă și 25,000 de lumpători de gherilă operând în cea mai mare parte a țării. Seful politic și militar Savimbi, este descris drept "carismatic, hotărât și pragmatic." Obiectivul lui imediat este să determine conducerea MPLA la o colaborare cu UNITA și să evacueze Angola de trupele cubaneze. Deci, o soluție politică nu militară.

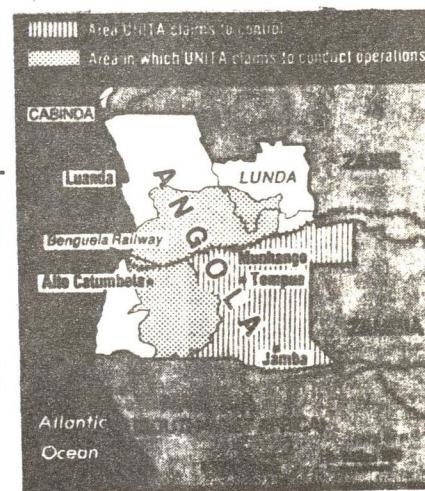
În interviul acordat lui Girardet, Savimbi arată că trupele cubaneze și instructorii din Angola se ridică la 40.000 și că nu sunt altceva decât "merely proxy forces fulfilling Soviet strategy." Pragmatismul liderului rebel este manifest atunci când recunoaște că Africa de sud este o "putere regională" care nu poate fi desființată prin declarații verbale. Aprovizionarea UNITA-ei cu arme și munițiuni se face mai ales peste teritoriul Namibiei pentru care colaborarea cu Africa de sud este vitală. Cu privire la emanciparea teritoriului sud vest african, Savimbi crede că "South Africa will remain in Namibia as long as the Cubans stay in Angola."

Succesul crescând al frontului anti-guvernamental se datorește incapacității regimului marxist-leninist să rezolve problemele politico-economice. După șapte ani de guvernare populația încă suferă de insuficiență alimentară, economia este haotică iar războiul civil este în creștere. "Forțele noastre de gherilă au ajuns la 100 de klm. de capitala Luana." Dacă guvernul refuză colaborarea cu noi "...we have the ability to wage a protracted guerrilla war." În plus, Savimbi crede că prin continuarea operațiilor împotriva regimului, cubanii vor fi forțați să evacueze Angola.

Ce program de guvernare întrevăde UNITA? În primul rând este pacea. Ea poate fi obținută prin negocieri între cele două tabere în opoziție. În al doilea rând, "noi trebuie să punem bazele unui sistem politic pluralist care va permite coexistența pașnică a diferitelor grupări politice." Prin urmare Savimbi afirmă principiul unei democrații socialiste în care cooperarea se va realiza pe baza valorilor și a structurii tradiționale a comunității de bază,

satul. "...Collective or state farms will not work in Angola." Statul trebuie să garanteze doar asistența tehnică și creditele necesare. Cu alte cuvinte, tradiția spiritului de comunitate locală, cunoscută ca "socialism negritude" trebuie păstrată și stimulată.

Jonas Malheiro Savimbi deține un doctorat în științe politice și jurisprudență și pare să aibă idei politice bine cristalizate.

Homeward bound: Soviet officials and their families waiting to board buses for Paris' Charles de Gaulle Airport
TIME 4/18/83

EXPULZARE MASIVĂ DE SPIONI SOVIETICI

La câteva luni după alegerea lui Yuri Andropov la cărmă Kremlinului, fosta lui organizație KGB a suferit câteva lovituri care au răvășit, temporar, rețeaua de spionaj sovietic în occident.

Cazul cel mai dramatic s'a petrecut în Franța unde 45 diplomați și doi ziaristi sovietici au fost expulzați pe motiv că au folosit privilegiul de imunitate diplomatică pentru alte acțiuni (spionaj).

Ziarul LE MONDE din 7 Aprilie, c., arată că "serviciul secret sovietic se interesa în mod special de bazele navale din sudul Franței." Intr'adevăr, la Toulon sunt amenajamente pentru adăpostirea a două port-avioane și a submarinului nuclear de atac Rubis. Misiunea acestui submarin este să observe mișcările de vase navale mari în regiunea strâmtorilor Dardanele (L'expulsion de quarante-sept diplomates soviétiques," LE MONDE, 7 Aprilie '83, pp. 1 & 3). Din punct de vedere intern, ziarul crede că actul de expulzare "...spală pe D-l Mitterand de suspiciunea că, prin alianța cu Partidul comunist francez, și-a îngădit libertatea de acțiune...." (Idem, "D'une pierre deux coups," editorial, p. 1).

În aceeași perioadă, al doilea secretar și ajutorul atașatului de aviație cât și corespondentul revistei sovietice TIMPURI NOUI au fost de asemenea expulzați din Anglia pentru motive similare. Concomitent, guvernul socialist spaniol a declarat persona non grata un diplomat al Kremlinului pentru "activități incompatibile cu funcțiunea lui diplomatică."

Se pare că aceste drastice măsuri diplomatice în cele trei țări au avut loc în urma unor "defecțiuni sovietice recente de membri din KGB (Jonathan Fenby, "Western Governments send Soviet 'spies' Packing," TODAY, April 22, p. 12).

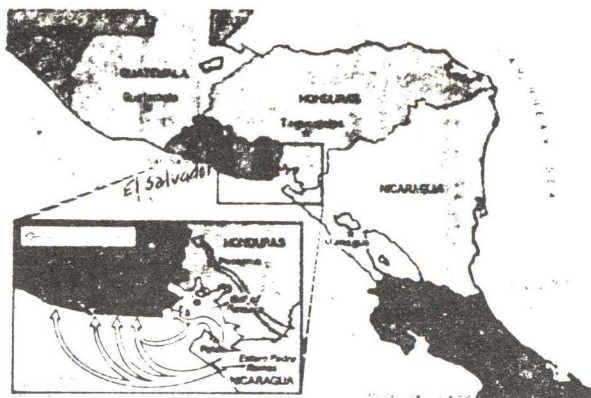
"DÉFENSE: LA NOUVELLE DONNE--Continuité gaulienne en matière de dissuasion, mais solidarité atlantiste sans complexes," de Dominique de Montvalon (L'EXPRESS, 27 Mai 1983, p. 43).

Tot în legătură cu editorialul nostru este de remarcat că de Montvalon subliniază că, în prezent, Franța simte nevoia de participare în NATO mai mult decât în trecut. Această necesitate decurge din faptul că "Les russes sont tres méchants! ... et pour nous en sortir il faut qu'on se prenne tous par la main!"

Totuși, Franța exclude posibilitatea de re-integrare sub comanda militară a Pactului atlantic "... l'indépendance de décision reste le maître mot ... la France tient à sa singularité." "Le coq gaulois" care făcea greutate organizației NATO aparține trecutului; "de acum am întors pagina.... În această alianță noi suntem primii și ultimii în același timp." Ceiace pare să preocupe Franța în prezent este faptul dezechilibrului tot mai mare de forțe convenționale în favoarea Pactului dela Varșovia. Cât despre regimul Mitterand, Montvalon constată că deși "el [Mitterand] s'a convertit târziu la politica de descurajare prin fortificare," în prezent o îmbrățișează în întregime.

Les ministres de la Défense Caspar Weinberger et Charles Hernu.

RĂZBOIUL CIVIL DIN AMERICA CENTRALĂ

El Salvador, cea mai mică din lanțul de cinci republici din America centrală, este teatrul unei confruntări violente între guvernul oficial și cinci grupuri de gherilă, între care "Popular Liberation Forces" este cel mai numeros. Scopul forțelor rebele este să schimbe radical prezentul regim conservativ democratic cu unul revoluționar de stânga, asemănător cu cel din Nicaragua și în simpatie cu cel din Cuba.

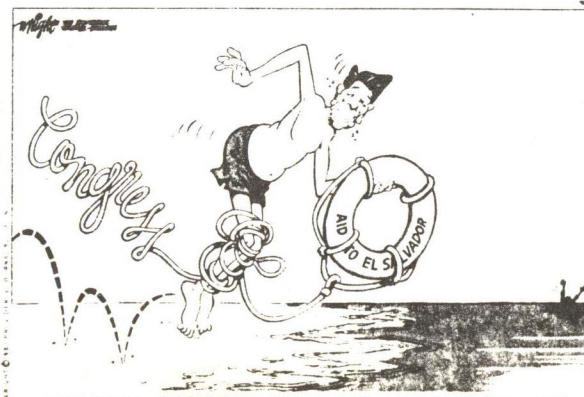
Dece St. Unite asistă guvernul oficial din El Salvador? Sunt două motive principale la baza acestei asistențe. Primul este să împiedece alunecarea republicii sub control anti-american "...no more Nicaraguas." Al doilea este să înfrâneze capacitatea militară cubaneză angajată și în alte puncte strategice internaționale ca Africa și Orientul mijlociu. După părerea unor strategisti "...the road to the Persian Gulf leads through El Salvador."

Tragedia poporului el-salvadorian este că are de ales între un regim care se pretinde democratic dar își târăște picioarele în procesul unor reforme economico-sociale urgente și între unul revoluționar al cărui metode reformatoare pot lua forme genocide--ca cele din Vietnam. Dacă are de ales între două rele atunci prima pare să fie preferabilă. Ea coincide și cu interesele americane și înseamnă că "...increased American support to El Salvador is in our interest and also theirs" (vezi Philip Gold, "El Salvador Dangers," TODAY, Aprilie 1983, p. 14).

Conflictul din El Salvador are, în prezent, încă două ramificații în acea regiune. Una este regimul "sandinista" din Nicaragua care servește drept punte de trecere pentru armamentul și materialul de război de origină sovietică, cubaneză, etc., destinat forțelor de gherilă din El Salvador. Aici interesul strategic american este invers; folosind Honduras ca bază de plecare, St. Unite încurajează grupul revoluționar nicaraguanez la subminarea și eventual îndepărtarea guvernului sandinista din Managua.

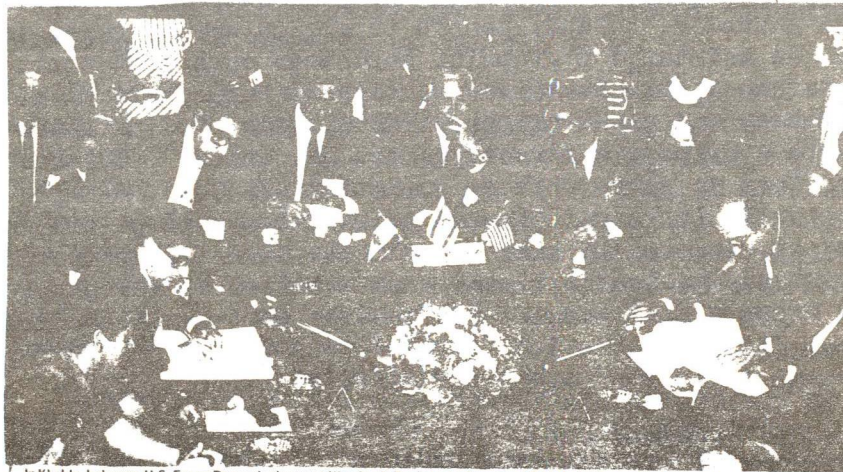
A doua, este guvernul pro-cubanez din Suriname, o insulă de pe coasta de nord a Americii de sud (în vecinătatea Guineei) cu o populație de circa 350.000. Mâna forte în Suriname este col. Desi Bouterse care a ajuns la putere printr'o lovitură de stat acum trei ani și a executat în mod brutal orice opoziție, iar conducerea organizației muncitorești a forțat aproape un sfert din populație (80.000) în exil.

Ziarul WALL STREET JOURNAL (3 Iunie '83, p. 20) în coloana "Review & Outlook" critică House Intelligence Committee și pe președintele acestei comisiuni, deputatul Edward P. Boland, pentru interzicerea ori cărei acțiuni de asistență a grupului surinamez opus dictaturii pro-cubaneze a col. Bouterse. Articolul recunoaște că atât Suriname cât și Nicaragua și El Salvador "...nu reprezintă o primejdie directă pentru St. Unite." Controlul lor însă, de către Uniunea sovietică ori Cuba, mărește opțiunile lor strategice în America centrală și cea de sud și cauzează un risc cu mult mai mare transporturilor americane în eventualitatea unui conflict în Europa sau în oricare altă parte. "...Must we wait until the red star flies over Mexico City before deciding that our 'vital interests' are truly affected?"

În legătură cu aceste conflicte tot mai acute, trebuie ținut seama și de atitudinea celorlalte republici din America latină. În această privință merită să fie amintit faptul că un grup de 9 țări au trimis delegați la o conferință în Panama cu scopul de a găsi o soluție la tensiunea dintre Honduras și Nicaragua și a restabili pacea în America centrală. La Colombia, Mexico, Panama și Venezuela s'au alăturat cinci republici din America centrală (Guatemala, Honduras, El Salvador, Nicaragua și Costa Rica). În concluzie, conferința celor nouă subsecretari de stat a recomandat două măsuri: (1) terminarea intervențiilor din afară și încetarea ostilităților; (2) rezolvarea conflictului politic pe calea dialogului pașnic.

Correspondentul lui N.Y.T. mai constată că Nicaragua este singura țară cu un guvern de stânga și că celelalte țări din America centrală o "acuză că dă ajutor rebelilor din El Salvador și promovează mișcări subversive în regiune" ("Nine Latin Nations Confer on Central America," NYT, 29 Mai '83, p. Y3).

In Khalde, Lebanon, U.S. Envoy Draper looks on as Kimche, left, signs for Israel and Fattal, right, signs for Lebanon

PRIMUL PAS ÎN DIRECȚIA PĂCII ÎN ORIENTUL MIJLOCIU?

"No Cause for Celebration. One Year later, Israel has little to show for its invasion of Lebanon." (Nici un motiv de sărbătoare. După un an, Izrael nu prea are cu ce să se arate pentru invazia din Liban) este titlul unui articol analitic de William E. Smith în revista TIME, 30 Mai '83, pp. 24-26).

Pactul semnat la 17 Mai, c., între Izrael și Liban pare să fie primul pas în direcția unei păci la orizontul îndepărtat al orientului mijlociu. Este mai bun decât starea de război dar neajunsurile lui se reflectă în ambele tabere și mai ales în repudierea fermă de către liderul sirian Hafez Assad. După dânsul, pactul "recompensează agresiunea izraeliană, compromite independența și suveranitatea Libanului, anulează obligațiile lui față de arabi și primejduiește securitatea Siriei." (Vezi Jacques Renard, "Que veut vraiment la Syrie?" L'EXPRESS, 27 Mai '83, pp. 62-63.)

Pactul a fost ratificat unanim de către cabinetul și parlamentul libanez pe când votul în Knesset-ul izraelian a fost împărțit: 57 voturi pentru, 6 contra, iar 44 deputați laburiști s'au abținut.

Cele 24 pagini ale documentului prevăd: (1) retragerea celor 38.000 de trupe izraeliene "within eight to twelve weeks after the accord goes into effect;" O porțiune din sudul Libanului, așa numita "zonă de securitate" pentru Israel, va rămâne sub controlul brigăzii de sub comanda maiorului Saad Haddad--care se bucură de încrederea Izraelului--în combinație cu observatori izraelieni. (3) În același timp, un document separat între St. Unite și Izrael, rezervă dreptul de retaliere pentru Izrael în caz de atacuri teroriste din Liban. (4) În decurs de șase luni vor începe negocierile cu privire la normalizarea schimbului comercial și de persoane peste frontiera dintre cele două țări.

Obstacolul principal la evacuarea trupelor izraeliene este condiția ca și Siria și PLO să evacueze pe ale lor. Deci, refuzul Siriei face ca pactul să rămână momentan, fără efect practic.

Syrian President Assad confers with Saudi Arabia's King Fahd (TIME 5/30/83, p. 26)

Arafat with P.L.O. members in Bekaa Valley
"I miss Beirut. We could breathe there."

TIME MAG. 5/31/83, p.26

Care este atitudinea celorlalte țări arabe? (a) Egiptul și Algeria s'au pronunțat în favoarea pactului; (b) Libia și Yemenul de sud s'au alăturat Siriei; (c) Arabia saudită și majoritatea celorlalte țări arabe au rămas neutre.

Care sunt consecințele pentru Izrael? Mai întâi, campania din Liban a costat peste 500 de vieți tinere, a atras oprobiul opiniei publice mondiale și a săpat la temelia buzelor relații cu St.Unite.

Statele Unite a ridicat recent embargo-ul impus acum un an asupra livrării avioanelor "F-16 jet" dar "nu intenționează să reactiveze the November 1981 'memorandum of understanding' cu privire la cooperarea strategică prin care Izrael se bucură de o largă colaborare militară cu St. Unite." Statele Unite a anulat acest memorandum în Dec. 1981, când Izrael a anexat Golan Heights. Partea pozitivă constă în distrugerea și eliminarea forței militare a PLO-ului, "...but it failed to destroy the organization as a political force in the Arab world." În plus, trupele izraeliene de ocupație vor întâmpina o rezistență crescândă, atacuri de vendetă și pierderi inevitabile.

În lumea arabă, pe de altă parte, sunt semne că "the Muslim fundamentalist movement" care a revoluționat Iranul, pătrunde tot mai adânc în Egipt, Iordan, Siria, Arabia saudită și în regiunea Golfului persian. William E. Smith își încheie articolul cu observația că "...nobody in the region, including the signatories of the agreement seems to be able to see more than a dozen steps ahead."

"DUPĂ CONFERINȚA DE VÂRF DELA WILLIAMSBURG MULȚI SE ÎNDOESC DE DURATA ACORDULUI"--este titlul unui articol analitic de Art Pine în Wall Street Journal, June 3, 1983, p. 13.

Din documentul redactat la încheierea conferinței celor șapte oameni de stat din țările democrate-industriale (Anglia, Canada, Franța, Germania federală, Italia, Japonia și St. Unite) reiese în mod clar că rezultatul a fost armonios și promițător de cooperare "...on paper at least."

Iată în rezumat cele trei puncte esențiale ale acordului:

(1) Continuarea fără ezitare a bătăliei inflației, chiar cu riscul unui procentaj ridicat de șomaj, pentru că aceasta este calea spre o refacere economică durabilă.

(2) Promovarea liberalizării relațiilor comerciale globale în cursul decadelor anilor 1980. Realizarea acestui obiectiv presupune anularea măsurilor comerciale restrictive adoptate temporar de unele țări--mai ales față de țările în dezvoltare.

(3) Cooperare mai strânsă cu privire la sistemul monetar, prin intervenții ocazionale pentru ajustarea valorilor curențe de pe piața internațională. Împlinirea practică a acestui deziderat se va face prin conferințe ocazionale la care se va discuta în detaliu măsurile necesare de luat.

Pe lângă acestea s'a mai căzut de acord să se păstreze strict control asupra sistemului de credit, iar deficitele bugetare să fie diminuate prin reducerea cheltuielilor și nu prin sporirea taxelor.

În concluzie, Pine comentează asupra incertitudinii cu privire la ce se va hotărî la conferințele ocazionale menite "...to improve the international monetary system?" Totuși, conferința dela Williamsburg este un bun început spre o cooperare care promite să fie armonioasă. "...The real Williamsburg has only begun...."

UN BILANT POLITIC: YURI ANDROPOV LA SASE LUNI

Charles Krauthammer (The New Republic, June 13, 1983, pp. 19-21) schițează profilul politic al lui Andropov așa cum apare el în arena politică internațională, după 6 luni la putere. "... îndrăzneț, rece și înarmat până 'n dinți. Probabil primejdios."

După toate informațiile culese până acum, Andropov se profilează ca un om autoritar care inspiră teamă și îngrijorare. În comparație cu Brezhnev, Yuri Andropov "makes the World a more dangerous place." Concluzia aceasta autorul o trage din atitudinea politică a Uniunii sovietice mai ales în patru situații de confruntare de interese între est și vest: Cambodgia, Afganistan, Liban și America centrală.

1. În Cambodgia, după instalarea înspăimântător de brutală în aceasta țară, armata roșie vietnameză patronată de Moscova, se dedă la provocări de alungul frontierei cu Tailandă. În urma unor violări de frontieră în care patrulile tailandeză au fost atacate și distruse, armata regulată și aviația au fost silite să intervină pentru apărarea integrității teritoriale. În dosul acestei tactici provocatoare contra unui aliat american este evident că, Kremlinul trage sforile.

2. În Afganistan, dubla tactică a negocierilor paralel cu o campanie militară fermă, s'a transformat în ultima vreme în ofensivă militară cu precădere. "... Despite continuing losses and occasional setbacks the Soviets are prepared to pursue relentlessly a policy of military escalation." (p.19)

3. În Orientul mijlociu, Uniunea sovietică a încercat să influențeze Libanul împotriva semnării pactului cu Israel și a procedat chiar la evacuarea femeilor și copiilor sovietici, anticipând o primejdie iminentă de război. În același timp Kremlinul a reafirmat solidaritate și suport deplin pentru Siria și PLO și s'a grăbit să asigure apărarea anti-aeriană prin amplasarea de SA-5 cu tehnicieni ruși, pe teritoriul sirian.

4. În legătură cu conflictul din America centrală, sugestiile exprimate de către Vladimir Zagladin, membru prominent în comitetul central al Partidului că "Moscow might place nuclear missiles in Nicaragua" au

alarmat întreaga emisferă vestică și mai ales opinia publică în St. Unite.

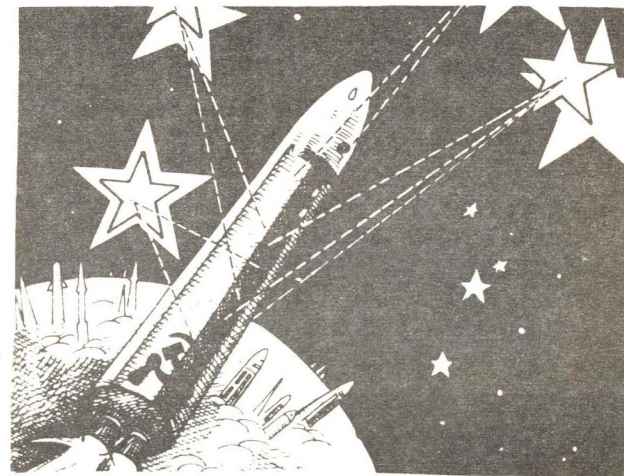
Pe lângă aceste patru cazuri majore, Krauthammer subliniază altele "petty provocations" ca, violarea apelor teritoriale în Suedia și Norvegia, restricțiile impuse emigrării evreilor, lipsa de respect pentru drepturile omului inclusiv regimul impus bine cunoscutului om de știință Andrei Sakharov.

În concluzie, autorul articolului mai semnalează o nouă fază în evoluția structurii instituționale a regimului ruso-sovietic. Prin alegerea lui Andropov, fost șef al KGB-ului, la secretariatul general al Partidului, combinația KGB-forță militară-politică externă a câștigat o poziție preponderantă, ca instituție în raport cu Partidul. Această realitate se împletește cu o alta. "... A peculiar wedding of traditional Russian defensiveness with Communist universalism." Adică, grație puterii militare enorme, Rusia sovietică își poate permite, în prezent, mai mult decât în orice perioadă precedentă, să treacă la "defensive" attack.

După părerea lui Krauthammer, Uniunea sovietică se află într-o situație opusă celei din 1962 (confruntarea asupra armelor nucleare din Cuba). Ea a ajuns la "paritate strategică cu Statele Unite, are un avantaj în armele convenționale și se bucură de momentul psihologic" (p. 21). La aceasta se adaugă noua competență a Kremlinului care "... has adapted a high-risk profile"

NATIONAL REVIEW,

May 13, 1983

Duminecă, 8 Mai, c., Casa Română & Capela și-a deschis larg porțile și sala cea mare a fost frumos decorată de Irina & Dan Didescu cu ocazia celor trei mari sărbători: SF. PAȘTI, ZIUA MAMEI SI ZECE MAI.

Serviciul religios a fost săvârșit de către pâr. Ioan Sârbu, răspunsurile au fost frumos date de către Alexandru Blaga și Eugen Stoia, iar la momentul cuvenit întreaga comunitate prezintă a cântat cu voce plină tradiționalul HRISTOS A ÎNVIAT.

A urmat apoi ciocnitul de ouă roșii și masa pentru care s'a adus în dar mâncare și cozonac care s'au împărțit între cei prezenți.

Un program ușor s'a împletit cu această mare sărbătoare creștină și a cuprins: o scurtă dar elocventă prezentare a originelor lui ZECE MAI cu domnia și realizările Regelui Carol I (1866-1914) de Alexandru Blaga; continuarea tradiției acestei sărbători naționale prin unirea cea mare, trecută în revistă de Nick Cazacu iar Ilie Smultea a vorbit în cuvinte calde și omagiale despre Ziua Mamei. Programul a fost înflorit cu vocea cristalină de solo a Elisabetei Smultea și cu câteva arii românești cântate la vioară de tânărul bard Ion Ionescu.

Conversația între meseni s'a înfiripat și a continuat până târziu în sunetul discret de muzică bine aleasă de către tânărul Florin Arsene.

Conducerea CRC ține să exprime calde mulțumiri tuturor celor care au contribuit cu munca de organizare și care au adus daruri sau au donat pentru comunitate cu această ocazie. Ne luăm îngăduința să menționăm cu gratitudine câteva nume: Constanta Arsene, Alexander Blaga, Nedi Cazacu, Irina Didescu, Angela Jonescu, Valeria Kalman, Elisa Marcu, Nadia Mandoche, Ilse Moldovan, Frances Ocneanu, Rodica Ranga, Rodica Sârbu, Judy Smultea, Eugen Stoia.

Cu ocazia împlinirii CINCI ANI DE EXISTENȚĂ ȘI ACTIVITATE a Casei Române & Capele va avea loc o SEARĂ DE ANIVERSARE.

SAMBATA, 25 Iunie c., din SALA CRC (124 Montecito, Oakland)

începând dela ora 8 p.m., cu următorul program:

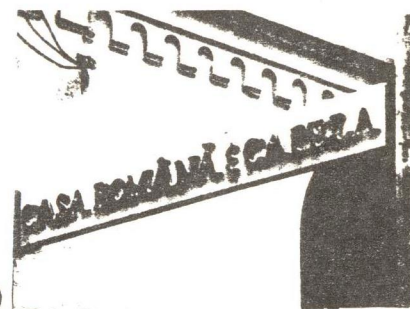
1. Cuvânt despre CRC Ilie J. Smultea
2. Piano solo KT Crum
3. Un salut frățesc din Europa..Dr.Const. Sporea
4. Arii românești la acordeon...Nicolae Dimitriu
5. Recitare Vasile R. Versavia
6. Voce solo Hedi Cazacu
7. Dansuri de folklor executate de bine cunoscuta echipă North Country Folk Ensemble cu Janet Sponheim

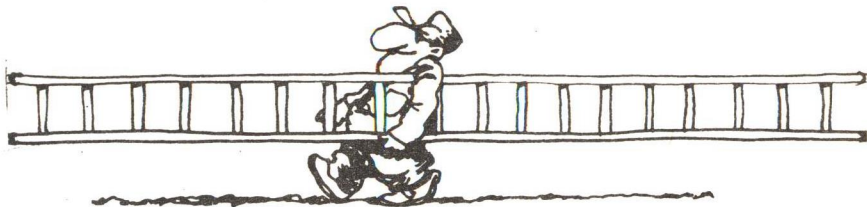
Începând dela ora 9 p.m. dans și petrecere cu faimoasa orhestră CHIODO.

Ziua aceasta marchează o împlinire, un popas și o trasare în viitor, iar programul va fi unul din cele mai interesante și atrăgătoare pe care le-am avut la CRC. Vă rugăm să considerați acest anunț drept invitație și să rezervați seara de 25 Iunie pentru o petrecere în cadrul comunității românești din nordul Californiei. Veniți cu familia și cu prietenii iubitori de vorbă și cultură românească.

În cursul serii veți avea la îndemână gustări, băuturi răcoritoare, vin și bere.

O donație de \$5 se va putea oferi la intrare.

MUNCA VOLUNTARĂ LA CRC - JULY 1 - JULY 31, 1983

Ca și în anii trecuți, interiorul și exteriorul Casei Române & Capelo au nevoie de reparații și ameliorări. Ele se pot realiza numai prin bună voința noastră de a rupe câteva ore sau zile din timpul personal prețios pentru îmbunătățirea și înfrumusețarea centrului nostru cultural din nordul Californiei.

Pentru a ne ajuta să fim pregătiți cu materialul și echipamentul necesar lucrărilor de împlinit, Vă rugăm să telefonați la (415) 832-9480 sau 763-3607 anunțând ziua (sau zilele) și ora când puteți veni pentru munca voluntară.

ZIUA NAȚIUNILOR CAPTIVE va avea loc anul acesta, Duminecă, 17 Iulie în San Francisco. Traseul demonstrațiilor se va comunica în presa locală la timpul potrivit. Informații cu privire la modul de participare se pot obține de la reprezentantul CRC la Organizația Națiunilor Captive, Sorin I. Issvoran, tel. (415) 582-1828.

PICNICUL ANUAL CRC va avea loc Duminecă, 14 Aug. în Knowland Park & Zoo, începând de la ora 10 a.m.

Nu uitați "coșul de picnic" și veniți pregătiți pentru jocuri de volleyball, badminton, excursie la grădina zoologică și conversații cu prieteni, cunoscuți și nou veniți în comunitatea noastră.

Ca de obicei, vom organiza și o tombolă pentru care obiectele donate se primesc cu gratitudine.

Mititei, bere și băuturi răcoritoare vor fi la dispoziția doritorilor.

Reamintim tuturor membrilor din comunitate că Duminecă, 26 Iunie, c., va avea loc la CRC serviciul religios, cu par. Ioan Sirbu (fiind ultima Duminecă din luna).

Acknowledgments

MEMBERSHIP NEWS CORNER

CRC would like to offer a Special Welcome to its new Founder Member in Progress

Ionel SPINU (Oakland, CA)

CRC is also pleased to announce that another charter member has increased regular monthly support by the subscription of a second initial loan unit. A special thank you to

Ion & Stela CEPOI (Tarzana, CA)

With the addition of three associate members this past spring, total CRC membership has reached 60. CRC welcomes to its ranks

Silvia LANGE (Sausalito, CA)
Dr. Dionisie GHERMANI (Munich, W. Germany)
Dr. Jens REUTER " " "

Both Dr. Ghermani and Dr. Reuter do research and write for the Southeast Europe Research Institute in Munich. We were happy to be able to receive them at CRC during their Lecture Tour of the U.S. in April and to give them a tour of the San Francisco Bay Area and the North Coast. They were ecstatic concerning the beauty and charm of both San Francisco and the gigantic redwood trees. (CRC would like to express its appreciation to Irene & Dan Didescu for once again extending the hospitality of their home to our visitors from overseas.)

May we take this opportunity also to welcome our newest Bulletin Subscribers, who have brought our list of "one-time" subscribers to our earlier goal of 100:

Silvia LANGE (Sausalito, CA)
Elena MALEANU (Seattle, WA)
Loren E. RHOADS (San Francisco, CA)

CRC'S 5TH ANNIVERSARY CELEBRATION (1978-1983)

HONORING THE FOUNDERS OF CRC

Saturday, June 25, 1983, 8 p.m.
(124 Montecito, Oakland)

On March 31, 1983, CRC officially became 5-years-old. It was on that day in 1978 that CRC filed its articles of incorporation with the State of California and obtained formal recognition as a nonprofit organization. It was also in March that year that CRC purchased the property at 124 Montecito with a 15-year 1st deed of trust.

This fulfilment of the long-awaited goal of the Romanian-American community would not have been possible without the pledges from the original founding members not only for the down payment but also to continue to contribute in proportion to their original investment in CRC to meet the monthly mortgage payments over the next 15 years and to ensure that "Casa Romana si Capela, Inc." would survive.

At its 5th Anniversary Celebration CRC will honor its founding members and officially welcome those who have joined the charter membership ranks since the inauguration of the Memorial Plaque on Founders Day on January 20, 1980. It is hoped that 1983 will see the completion of the plaque and formal recognition of our latest charter members with the engraving of the last column of names.

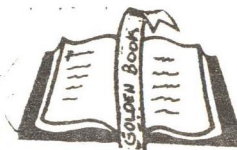
Prospective Additions

Constanta, Florin & Ileana ARSENE
Remus N. BRETOI
Ion & Stela CEPOT
George & Trudy DANULESCU
Petru DARABAN
Mircea GORENIUC
Vasile & Rodica RANGA-VERSAVIA
Ionel SPINU

Since the foundation and continued maturation of CRC over the past five years would not have been possible without the invaluable support of its donators, Founders Day 1983 will also honor CRC's Golden Book Contributors. The Golden Book¹ was initiated by Unirea dela Vest,² Society of the Union & League of Romanian Societies of America, in 1963, when it formally began efforts to collect funds so that one day the Romanian Americans of Northern California would have an address of their own as well as cultural center and chapel, open to Romanians of all creeds in harmony with the principles of democracy of America, their adopted home.

The Golden Book with its list of names of contributors to the foundation of CRC is open for your perusal in the foyer in its place of honor beneath the commemorative marble plaque (the work of sculptor-member Mircea Goreniciu assisted by our late artist, Viorel Radu).

In keeping with this very significant event, CRC has planned a particularly big evening to celebrate its 5th Anniversary. The program will begin with opening remarks by President Ilie Smultea and will feature a number of vocal/instrumental numbers along with a short address by our distinguished visitor from Munich, Dr. Constantin Sporea (formerly with Radio Free Europe) & a recitation by poet-member Vasile Versavia. The program will conclude with a return performance by the North Coast Country Folkdancers. To top off the evening, the popular and versatile Chiodo Orchestra will provide dance music ranging from the traditional fox trot or waltz to rhumba, polka and even jazz/rock. Snacks and refreshments will be available, and an entry donation of \$5 per person will be gratefully accepted. INVITE YOUR FRIENDS TO HELP US CELEBRATE THIS BIG EVENT.

¹CRC will publicly acknowledge those who have significantly contributed to the Foundation of CRC since 1963 by publication of list in the next issue of Buletinul CR.

²\$7,000 of the original \$17,000 down payment was provided by the donations collected by Unirea dela Vest throughout the years.

RETIRED! OFF FISHING!
CONTACT THE NEW MANAGER!

CRC's 5th Anniversary also means the close of the 5-year term of our first GENERAL MANAGER,

WE ALL WISH TO SAY,
Thank you, George!

CRC owes its success thus far to many individuals, but few have done more since its foundation than George Costache.

Over the years, the Board has entrusted Mr. Costache with the management of its property. This has been no small task. Faithfully he has made his daily visits to 124 Montecito to check the answering machine for calls, pick up the mail & look in on things. Whenever something has gone wrong, it has been he who has unselfishly dropped whatever he's doing in his private dental business and rushed over to CRC to solve the problem at hand--a clogged up drain, a leaky roof, water seepage into the basement, or a cold hall & malfunctioning furnace. It is also he who had to deal with the bureaucratic red tape connected with filings with the assessor's office, property insurance, fire inspection, hall maintenance & rental through our rental agent. (Special thank you to his wife Jean, who has given of her time & skills to assist her husband with all the paperwork.) And so very often it has been George also who has been called on to serve as CRC's official errand-runner & airport reception committee. In this regard the Bulletin staff particularly wishes to thank George for his faithful service as bulk mail agent with the Oakland Post Office.

The general manager's job has been a most demanding one--with no remuneration except the satisfaction that comes from a job well done & service to others, CRC would like to go on public record in its expression of sincere gratitude & appreciation for the unselfish & dedicated service of Patron Founder George Costache. (We are happy that he will remain serving on the Board.)

And now we have the pleasure of saying,

GOOD LUCK & MUCH SUCCESS to

CRC's New General Manager, Constanta Arsene

Constanta will be assisted by our hall repairs chairman, John Vasile Moldovan.

CRC CONTINUES TO IMPROVE ITS FINANCIAL SITUATION

A Sincere Thank You to Our Recent Donators

GOLDEN BOOK

Ioan D. Sirbu \$100
Antonio Docan 30

*SPECIAL TAX FUND

Ion & Stela Cepoi \$100
Mircea Tanasescu 50

*BUILDING REPAIR FUND

Alexander Burz \$100
Valer Bursan 20
Peter & Ottilia Malattia 10
Anonymous 10

**BULLETIN FUND

Ilie & Judy Smultea \$75
Remus Bretoi 10
Valer Bursan 10
Nicolae Cazacu 10
Angela Jonescu 10
Toma Hentea 6

ASSISTANCE FUND

Nicolae Dimitriu
John V. Moldovan
Ilie J. Smultea

*The names of donators to these funds to meet the special needs of our property are entered into the Golden Book. At the moment we are trying to build up the funds in order to repay the 2-year \$1,300 no-interest loan received from a founder in order to meet the missed 1977-78 property taxes and pay off the roofing loan.

**The Bulletin staff is particularly grateful to those who provide the additional support needed over and above the minimum subscription rate. The cost of publishing Buletinul CR has been running more than twice what the nominal rate & current subscriber list can bring in (At press time this fund is short the estimated printing cost of \$160⁺ for the June issue.)

FINANCIAL STATEMENT (6/1/83)

Property Management Account.....\$250.27
Treasurer's Account..... 314.15
TOTAL CRC FUNDS.....\$564.42

NEWS ITEM: As part of the American delegation representing the U.S., Maestrul Mircea Goreniciu, our distinguished sculptor, attended the 10th International Assoc. Conference associated with UNESCO, held in Helsinki, Finland, the end of May. (More than 45 countries were represented.)

HAVE YOU SUBSCRIBED TO BULETINUL CR IN 1983?

Paid Subscribers at Mid-Year

U.S.(\$5/yr)

Marin Banu
Tanase & Mary Basturea
Sylvia Bogdan
Remus & Yvonne Bretoi
Valer & Cornelia Bursan
Alexander Burz
Nicolae & Hedi Cazacu
Tiberius St.Ciorogariu
Ion & Stela Cepoi
John Covinea
Dan & Irene Didescu
Nicolae & Carol Dimitriu
Rev. Radu Grațian
Toma Hentea
Ion Ionescu
Angela Jonescu
George & Cecilia Jordan
Valeria & Emeric Kalman
Silvia Lange
Elena Maleanu
Ion & Maria Manea-Manoliu
Vasile Mihaileanu
John & Ilse Moldovan

Nicolae Novac
Trajan & Frances Ocneanu
Mihai & Anca Olteanu
Alexander Parvu, Jr.
Mary Patroan
Constantin Pavel
Loren E. Rhoads
Alexander Ronnett
Eugenia Simicin
Ilie J. Smultea
Judy Smultea
Ioan & Rodica Sirbu
Elena Stamatescu-Greavu
Mircea & Irene Tanasescu
Elizabeth Widican

Canada (\$7.50/yr.)

R.A. & Alexis Commène
V. Ududec

Abroad (\$10/yr)

Sebastian Petrescu
Aurelio Raută
Constantin Sporea
Ovidiu Vuia

To be assured of receiving a bulletin, we hope you will subscribe. In March copies printed were 100 short, so only those who subscribe, donate or attend CRC functions were mailed that issue. If you should be getting a copy and don't, perhaps we don't have your current address or have made an error in recording it on our list.

A SPECIAL WELCOME TO OUR RECENT IMMIGRANTS

Flaviu Christian of San Jose
Elena Niculescu of Sunnyvale
Nicolae & Stefania Vlasache &
Mircea Vlasache of Walnut Creek

We wish them well in their new life in America & invite them to visit us at CRC often. (For information re. affidavits & immigration, contact Eugen Coban, (408) 988-3718.

FOR THE PLEASANT DAY AT CRC ON MAY 8TH

Easter - Mother's Day - May 10 Anniversary

CRC is grateful for the combined efforts of many people

THE PROGRAM COMMITTEE

Ilie Smultea, Chairman
Florin Arsene, Music
Constanta Arsene, Hospitality
Vasile Ranga, Refreshments
Irene & Dan Didescu, Decorations
Libby Smultea, Mothers' Corsages
F.Ocneanu & J.Smultea, Cashiers

BUFFET SERVERS

Hedi Cazacu & Angela Jonescu

CLEAN-UP

Ionel Spinu & Comm.Members

PROGRAM PARTICIPANTS

M.C., Ilie Smultea
Keynote Speaker, Alexander Blaga
"May 10," Nicolae Cazacu
Violin solo, Ion Ionescu
Vocal solo, Libby Smultea

FOOD DONATIONS

Constanta Arsene
Alexander Blaga
Yvonne Bretoi
Hedi Cazacu
Irene Didescu
Angela Jonescu
Valeria Kalman
Elisa Marcu
Nadia Mandoche
Ilse Moldovan
Frances Ocneanu
Rodica Ranga
Rodica Sirbu
Judy Smultea
Eugen Stoia

DOOR DONATIONS (\$72)

Alexander Blaga
Remus Bretoi
Sorin Comanescu
Petru Hoadrea
Matei Isvernari
John Moldovan
Marius Neacsu
Dan Oprica
Valer Popescu
Ilie Smultea
Ionel Spinu

CRC WOULD ALSO LIKE TO ACKNOWLEDGE WITH THANKS DONATIONS OF PROPERTY

Carpeting & vinyl J.V.Moldovan
flooring, back apt.

Wastebaskets for G. Costache
salon & library J. Smultea

Sheets, etc. F. Ocneanu
Rom.Table cloth J. Smultea

LIBRARY BOOKS (received with gratitude & appreciation)

Angela Commène (author of)
Présence de l'art neo-byzantin du Canada
Prof.George Uscatescu (Madrid) - 6 of his own works
Prof. Ladis Kristof (dozen valuable volumes registered recently)

NOTE: Mr. Ranga has joined Mr. Ion Stamatescu as custodian of our library.

A SPECIAL THANK YOU IS DUE OUR RECENT WORK CREW

The following members have put in some long hours recently repainting the back "apartment" and performing other necessary maintenance chores:

Constanța Arsene
Vasile Moldovan

Ilie Smultea
Rodica & Vasile Ranga

From time to time you may see these people at CRC, whether there is a CRC function or not, mopping or washing floors, cleaning woodwork, washing windows, vacuuming, dusting or cleaning the restrooms (even polishing door knobs or repainting the stove, if it's Vasile Ranga).

HAVE WE MISSED THANKING SOMEONE IN THIS ISSUE?
We are sure we have, as it is almost impossible to observe & recall everyone. Please forgive any inadvertent omission & let us know so we can correct our records.

ANNOUNCING SUMMER VOLUNTEER WORK MONTH AT CRC July 1-31, 1983

This is the month we shall concentrate on repairing & improving the hall and property inside and out. Besides ever present painting needs, we'll be putting the backyard in shape, not to mention the men's woom. If you can help out, please call (415) 832-9480 or 763-3607 and set up a date and time.

CAPTIVE NATIONS DAY IN SAN FRANCISCO--July 17th

CRC representative Sorin Issvoran invites you to take part in the demonstration on behalf of the Captive Nations of the world. Let's have a strong Romanian delegation this year. For more information, call (415) 582-1828.

ANNUAL SUMMER PICNIC TO TAKE PLACE August 14th (SUN.)

The event will take place again at Knowland Park in Oakland, with a zoo available for the children. Naturally we'll bring some music as well as badminton rackets & a volleyball & net for some good exercise. As always mititei & refreshments will be available. Bring your picnic basket too as well as a "white elephant" for the traditional tombola. ORDER SOME SUNSHINE TOO!

Subscription Form

Rev. 6./83

CASA ROMANA & CAPELA
(A California Nonprofit Corporation)

DORESC SA PARTICIP LA EFORTUL PENTRU CLADIREA CASEI ROMANE SI CAPELE IN MODUL URMATOR:

1. ☐ Doresc sa devin MEMBRU FONDATOR prin cumpararea a _____ unitati de imprumut la pretul de \$100 unitate.

Ințeleg că aceste unități reprezintă un împrumut fără interes pe termen nelimitat, pe care Casa Română îl va răscumpăra pe măsură ce situația financiară o va permite. Acest împrumut poate fi convertit în donație care se bucură de scutire de taxe.

Ințeleg, deasemenea, că în calitate de membru fondator mă angajez să contribu lunar la amortizarea împrumutului pentru clădire, în proporție cu numărul de unități de împrumut pe care le-am cumpărat. Doresc ca aceste rate lunare să fie considerate ca: (a) împrumut sau (b) donație ☐.

Mai înțeleg că pentru a deveni membru fondator va trebui să completez plata ratelor lunare pentru 1978/79 (20 de luni a câte \$5 = \$100); iar pentru 1980-81 (\$2.50 pe lună = \$60) plus \$5 lunar după 1 Ian 1982. Suma totală pentru a deveni membru fondator este de \$320 până la 12/31 1982. Suma se poate plăti în rate lunare. (\$350 A/O Iunie '83)

ALĂTURAT \$ ____ * DORESC SA PLĂTESC SUMA RATELOR TRECUTE NU DINTR'O DATĂ CI ÎN RATE LUNARE DE CÂTE \$ ____

(Semnătura)

Adresa)

(Data)

(Tel.)

Scriveți cecurile plătitibile Casei Române & Capele și adresați scrisoarea la CRC--124 Montecito, Oakland, CA 94610 sau la casieră, Mrs. J. Smultea, Rt.1, Box 367, Trinidad, CA 95570

CRC BOARD OF DIRECTORS & OFFICERS

Alexander Blaga	John V. Moldovan	Elena Stamatescu
George Costache	Trajan Ocneanu	-----
Dan Didescu, SECY.	Mihai Olteanu	C. Arsene, GEN. MGR.
Nicolae Dimitriu	Ilie Smultea, PRES.	J. Smultea, TREAS.

FONDATORI (The CRC Founders)

Ioan & Virginia Balaci	Emeric & Valerie Kalman
*Alexandru Blaga	Romeo Malattia &
Remus Bretoi	Otilia Bria Malattia
Valer Bursan	Niculae Moisidis
Alexander Burz	**John V. & Ilse Moldovan
*Nicolae Cazacu	**Traian & Frances Ocneanu
Ion & Stela Cepoi	Anca & Mihai Olteanu
Margareta Cismaru	Alexander Pârnu, Jr.
Eugen Coban	Eugen Popescu
*Gheorghe Costache	Mircea Rațiu
George & Trudy Dănuțescu	John Simicin
*Dan C. Didescu	Ioan Sirbu
*Nicolae Dimitriu	**Ilie J. Smultea
John Dumitru	*Judith Clark Smultea
Mircea Goreniciu	Elena Stamatescu-Greavu
*Sorin Issvoran	Eugen Stoia
Angela Jonescu	Petre Sturzu
*Fam. George Jordan	Leon Vasu

*Patrons (5 or more initial loan unit subscriptions)
 **Distinguished Patrons (10 or more)

Founder Members in Progress

Constanta Arsene Fam.	Rodica & Vasile Ranga (Versavia)
Petru Dărăban	Ionel Spinu

Regular Voting Members

Ion Ionescu	Vasile Mihaileanu
Ion & Maria Manea-Manoliu	

Associate Members

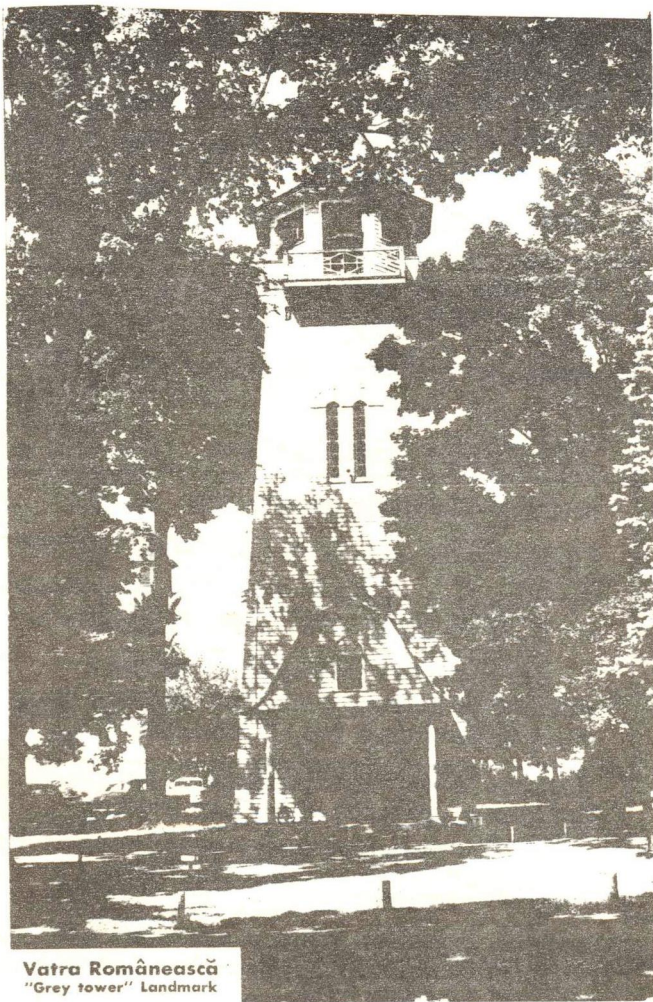
Tanase Basturea	Jens Reuter
Nubar Boloyan	Paul & Angelica Sebastian
R. A. Comnène	Manuela Selles
John Covinea	Ana Simpson
Antonio Docan	Constantin Sporea
Dionisie Ghermani	Mircea Tanasescu
Toma Hentea	
Silvia Lange	<u>Honorary Associate</u>
Nicolae Novac	Margot Munroe

SPECIAL ACKNOWLEDGMENT

Romanian Orthodox Parish "Invierea Domnului"
 Unirea dela Vest Soc. of the Union & League, R.S.A.

CALENDAR CRC

Saturday JUNE 25	CRC 5TH ANNIVERSARY CELEBRATION Honoring CRC Founders 1978-83 <u>PROGRAM</u> Fraternal Greetings from Europe Dr. Constantin Sporea (Munich) Vocal & instrumental music Recitation by Vasile R. Versavia Dances by <u>North Country Folk Ensemble</u> BUFFET & REFRESHMENTS Available DANCING to the <u>CHILDO ORCHESTRA</u> Donation of \$5 welcome at Entrance	CRC Hall 8 p.m. 9 p.m.
		
Sunday JUNE 26	Holy Resurrection Parish Council Romanian Orthodox Religious Service <u>CASA ROMANA Board Meeting</u>	Salon 9:30 a.m. Hall 11 a.m. Salon 1 p.m.
JULY 1-31 	SUMMER VOLUNTEER WORK MONTH AT CRC To volunteer, call (415) 832-9480; 763-3607	
Sunday JULY 17	CAPTIVE NATIONS DAY (San Francisco) (Join Romanian delegation in this Annual Demonstration. For information call S. Issvoran (415) 582-1828	S.F.
Sunday JULY 31	Religious Service (Father I. Sirbu) Holy Resurrection Orthodox Parish	Hall 11 a.m.
Sunday AUG. 14	<u>CRC SUMMER PICNIC</u> - Knowland Park Oakland Zoo for children plus playground Romanian music, volleyball, badminton TOMBOLA (raffle items welcome) MITITEI & Drinks Available (Bring your picnic basket too) Directions: Park may be reached from Hwy 13, 50, 580 & Mac Arthur Freeway by 98th Avenue Exit	11 a.m. -5 p.m.
		
Sunday AUG. 29	Holy Resurrection Religious Service	11 a.m.

Vatra Românească
"Grey tower" Landmark